

ספר

מעגל טוב

פה ליוורנו יע"א

שנת ברכת טוב ז"ק

כדפוס חדש של ספר דט"ל
אליהו בן אמוז וחברו הי"ו
מדפוסים וזכרו ספרים

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 515

ספר
מעגל טוב

הרור אתם ראו מרגניחא אטימטון · צלוחית של
אפרסמין · שם ספורים יקננו תרומות מתרומות תרי
ממאה את כל הקורות תמצית וקצור איזה דרך עבר
דרך הקרש גאון עזני · משוש הפארתני · הרב הגדול
חיד"א זיע"א · תול כטל אמרתו כטל חרמין · לא
שזפתו עין איה מקום ככורו ער היום הזה
שקם ונתעורר רחימו הנפשין כרע כאח ישר ונאמן ·
ויקראו בני ישראל את שמו מן · החכם השלם נוסל
חסרים טובים טוב לשמים ולכריות כמ"הר יהודה
שתרון נר"ו אשר היה הספר אצלו אמן · הוא
נריבות יעץ להזיל זהב מכיס להוציא לאור
תעלומה · כבית דפוסנו ונחנו מה · יהי מכירנו ברוך
מ"ר ואהלות · אהלות דרב"ן · והיה על"הו רענן ·
ער כי יבא שילה שלו ושלאנן · כעתרת עבר עברי
אשר לא נסה כף רגלו הצנ ·
ע"ה אליהו בן אמוזג ס"ט

פה ליוורנו זע"ה

סנת ברכת טוב לפ"ק

כדפוס חרש של החכם דט"ל
אליהו בן אמוזג וחברו הי"ו
מרפיסים ומוכרי ספרים

כ"ח

ביום ה' אש"ח

מנחה • היא שלוחה • מאתי הצעיר • אי"ש
זעיר • המוציאו לאורה • למעלת הגביר
המרומם לשט"ול רצ"ו כמה"ר

הי"ו

הקרמת אי"ש צעיר המעלהו ע"מ הרפום

זה ספר אורחות חיים הנמלא מנתיבות ו"הק של סרב הגדול נאון
 עוזכו כמנהר"ר **חיד"א** ז"וק"ל כיד זרע רב ה"ה סת"ס ר'
 משה כ"ע כן לאותו אדיק הרב ר' ישעיה אזולאי זלה"ה ככו של סרב חיד"א
 ז"וק"ל • אשר הים כוחכ אנכ אורחיה כהיותו סוככ כשליחותו • ש"דר
 מערי סקדש ה"ו עיר מולדתו • את כל הקורות אהו • דכר כע"טו קס'תו
 ככה"ת • כלשון הזהב וההד"ת • והכו כאמתחתו • להיות לו לזכרון כאשר
 ה' אתו • לסודות לה' על כל גמולות הודו לה' כי טוב • הכי קרא שמו
מעגל טוב • וכהיותו רב רתומ'איו קדוש ואמר לו • כמהר"ר
אברהם חי מוסאפיא ז"וק"ל כע"ת אכקובכ

וע"א • ראה כי"הק
 הכו' ז"ל • והיה כשכר'תו את טעמו • לוף דכש אמרתו כל חיד שטועמו •
 לא השיב ודו מכלע • בעודו ככפו וכלוע • והכיף ודו ללקט כאומ"רים •
 ליקועי כתר ליקועי כאשר תעשינה הדכו"רים • וכאשר כח מהר"א הכו' ז"ל
 פ"ה עי"ת **ליוורנו** וע"א כחדש תמיז התרכ"ז: להדפיס ספרו **ההלה**
לדויר ע"ס תהלים • בא אדיק לכית מלובי •

ואשימנה עיכו • ורחייתי איתו ואת כוהו • שיחנן של ה"ס וסיכככהו
 יכוככהו • תשקה כפשו להעתיקו להשמיע קול תהלתו • ולהשתדל להעלייתו
 ע"מ הדפוס להורות את ככ"י את יופיו הכהנתו וקדושתו • המלמד לאדם
 דעת ררכיו את הדרך אשר ילכו בה • ליראה את ה' ולאסכה • כלכהם ילכו
 לאסקוי שמעה'ת' • אלוכא דהלכתא • ממכו וראו וכן יעשו ורכו כמותו •
 יכוואו ויגידו אדקתו :

ואפריון כמטויה לאוש ימיכו • מתמר עיכו • ה"ה מעלת החכם השלם
 איש הסדר כמ"הר **יהודה שחרוג** כר"ו אשר כרבה
 רתו איתו • להזיל זככ מכיסו לכל
 יס"ר זכית הרב חיד"א ז"וק"ל יחיה מנגן בעדו ולכל זרעו אתו • להרים
 כוככ מערכתו • והר' דה יעלה ע"ג מרומי ההלכות • כשוכע שמנות •
 עוד ווס'ף חי רכות כשנים • כככוס וכ"כ וכרכת תתכוס • כיר"א' מוככטכני
 כה' שיעלה לר'סון • ווקפ'ו עליו זכוכו כשמנת וכששון • ויאמרו איש אל
 אחיו ראו הכין לנו **אי"ש** עכ"רני הכי מולי מעלייתא • מולי דכדוקותא •
 כלושכא דתותא • דכפקו מפוס רכרכן כשכילי דכה' דע'ה • כל
 מן דין הכו לכא מלכות להכין מן החדש ומלאה חר'ץ דעה • יס"ר זכות הרב
 היושכ כס"ר עליון • יהיה לנו למתקה להפיל עכי ואכוון • ועיכוכו
 תחזיכה ככין מקדש ואפריון • כשוכ ה' איון • כ"פ כוכב"ק כור"א :

כ"ר הצעיר טקי"ר
 ע"ה ישפ"ה ס"ט

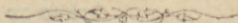
הקדמת הרב ז"ל

לספר מעגל טוב

טוב להודות לה' ע"כ החסידים והטובות כל תגמולותיו .
ויהי עמרו כארחי רחיקו . וככמה הרפקי .
ושינויי רחיקי . וכוקי סריקו . שאין האיש מנוקה : זיווהי
שנוהי :

וחסר ה' מעולם חני'נה כלער ויוזף למרחב אותי
אחיה כמה רכרכין ותמהוהי . זאת היתה לי
דק קנה זה שרעט וכתב אחר מעשרה מפרשת העב'ור עלי
ועל לוארי כרס עוקר שרשוהי . כאמת אמרו אין כעל הנס
מכיר ואת הנ'ס למונהו על חד מאה כדשערוהי . ופי
אמלא ההלות לאל העונה נהור ענני סגיאן מלוהי . נהרי
נחלי חסדי חסידים יהי שמו מבורך ומרומס על כל ברכה
כרך על כרכוהי . אמור יאמר העבר אנה זעירא זוטרא
ראחוקי :

חיד"א ס"ט

ספר מעגל טוב

בישנת תקכ"ד בכואו מזרים כח לודו ספר מופלא מכי
 מוהר"ו זל"ל כקבלת מעשיה וחכמת הצירוף
 ועניינים אחרים מהנאמרים . ולקחתו כחורת שאלה ספר זה
 עם ספרים אחרים והלכתו והיותו מחבורת כספר הנז' .
 וכמעט שהחלתי להכין קלף בדרך השגה והיה לי הזלכות
 גדול . וכעוד שהיותו מעיון בו נחמנמתי וראיתי למוהר"ו
 זל"ל והיותו שואל שאלה ממנו והשיב לי . ונתן לי כוס של
 יין לשקות והיותו שמח הרבה :

בסיון תקל"ג הגביר ה"ר שמואל היה חולה הרבה
 ומרצע כולי גופאי והרכיתי בחפלה ועשיתי לו
 פדיונות מממוני נוסף על אשר עשו מממוני . וימים רבים
 של לער עברתי כזה עד שריחם עלינו הקכ"ה שלח דברו
 וירפאהו . וכינו כינוי הני מלמעור לא ידעתי אנה אפנה .
 אם אמרתי ללכת לליוורנו ירא אנכי משום סכנת שכיה כי
 המוס'קוף הכה ויקף ראש והיס מלאה מקורסאל"ס ונמס לכו
 בקרבי והיו למים עד ששמעתי שמלך הונס ליכא מוסקוף .
 והיתה ספינה הולכת להונס ומסס לליוורנו וגמרתי כדעתי
 ליסע בה . ויום ג' מטוח ומסעו נסעתי כספינה הנזכרת .
 אך רב החובל היה רשע גדול גאה ושועה ועשה כי משפטוס
 גדולים ולויה שלא יתנו לי מים וכשארלה איזה דבר השאל
 לי . ועשיתי תקרובת לו טכא'קו חשוב וכמה ללוחיות
 שארו'פי ולא שום לי . והוא ברשעו מתחלקו וער סופו . וכל
 השכוע לא היותו אוכל שיעיר כ"המז מפני מים של נטילה .

מעגל טוב

וכמה לער היה לי על זה כסעודות שכת קדש . יוס ד' קלא
הגענו לעיר קוסא . יו"א תבא בא רשות וילאנו לשלום . יו"ד
נלכיס באנו לתונס והבע"הב עשה לי כבוד כיותר . עד
שכמה נסים היו באות לבית הנכיר שהיו מעוברות ורלו
לראות אותי והיו נלכות בחלונות ומרחוק רואות אותי ואני
איני מרגיש . והייתי מטויל בשכת בחלר שס עם הנכיר
והרגשתי שהנשים היו מאחורי ולוקחות שולי בגדי מאחרי
בנחת וקלות לנשק אותם ומעולם לא ישבו הנשים בשלחן
בלל . אך בענין המאכלות אין להם דרך ארץ כלל וכלל כי
לא נח'ס אלהים דרך ארץ . וכבר הייתי אומר להם הדרך
ארץ הוא מעבע פקול בארלם . ושם היה הרב ר' אברהם
טויב והיה מתכודר בעיון אפי' בדרך והיו לו כמה תלמידים
דכנים וחכמים . והרב ר' יוסף זרקא חכם וסופר וחסיד
ונקי ולדיק והיו לו כששים תלמידים ומהם חשובי המעיינים
ומגדולי תלמידיו חתנו ר' יהושע ור' אברהם קטן הפרנס ור'
יעקב מעארק וכולם היו אהובים לי ולמדתי עמהם . וכן
עם כמה וכמה ת"ח אפשר כמאה ת"ח שלמדתי ונשאתי
עמהם ונשאתי חן בעיניהם . ולפי מה ששמעתי היום יש
קרוב לשלוש מאות ת"ח בתונס . וגם ראיתי נערים בני יו"ד
שנה מעיינים וחרופים קולעים אל השערה . אך כל עסקם
הוא בש"ס ומוהרש"א וקירושי ושיטות רבני אשכנז וקלת
בלשונות הרמב"ם . אבל אינם בקיאים כ"כ בפוסקים ובעלי
חשובה ואין להם זכירה . עד שאני בעוניי שאין לי זכירה היו
מחשיבים אותי לזכרן גדול . והגבירים מחשיבים הקורה וכל
חשקם לזכות לכנים ת"ח והם בעלי זרקות מאד ומכבדי
הקורה ולומדיה מאד מאד :

בחג הקורות כל החג הייתי הולך לבית הכנסת ועושה
הגענועים ע"פי כוונות האר"י ז"ל ומשים בתיבה

נייר קטן של שמות ולא היו מרגישים • ובתקילת ביאתי באו
 כת המקובלים לבקרני ואמרתיו להם שאיני בקי בקבלה •
 ובלשון הזה אמרתיו להם איך באן קבלות :

וישם בעיר תונס הגם שהיו שם חכמים עלומים וחרופים
 ואנכי רש ונקלה מלאתי חן הרבה בעיניהם והיו
 מחזיקים אותי לנברא רבא • וזה מחקר עליון כי בער אנכי
 מאיש • והיה לי אהבה רבה עם החר"י זרקא נר"ו ועם קלת
 תלמידיו • ובת הנביר הבע"הב יוס אחד היויתי לומר ובאה
 והניחה נייר לפני ואמרה לי רברים כשפחה לנבירתה ואני
 לא ידעתי מה כתובו רק בלניעות דברתי לה קלת ותכף
 הלכה • ומלאתי בנייר עשרה ויניול"אנוס ובעלה היה אהובי
 מאד ותמיד לא זו מחככני • ואיני זוכר ה' ממאה מחסדיהם
 והטובות שעשו עמי • הנה שחרס אורך ימים ושנות חיים
 עושר וכבוד :

יום כ"ב אדר קדר תשא יום ש"ק בא לי פליגו כתבים
 מליוורנו שתומות • ואחר הדלה הלכתי לחדרי
 ופתחתים וראיתי שבעונותי הרבים נאמרה פקידה באשה
 אשת נעורים החסידה בעלת שכל אשה יראת ה' בעלת ארקות
 הלנועה מחמד עיני נות ביתי מ' רחל נ"ע ועולם חשך
 בעדי • אבל חכף בא לרעתי שאם אגיד הדבר בע"כ יתנו לי
 אשה ואין מידם מזיל • להוות שהם היו ארוקים מאד מאד
 כי אשר לא ישוער ואין טענות מועילות עמהם • וממש על
 פי המלך היו מכריחים אותי • וברוך שם כבודו אשר הפליא
 חסרו לי כרבע של הזרה הגדולה הזאת שבא זה לרעתי • ותכף
 לקחתי נר והלכתי לכ"הכנ ושם בכיתי כשעה אחת ויול"אחי
 ורחלתי פני • ומלאתי בחררי ר' משה ור' יהודה תרו ניקו
 והכחור ר' משה בן מאיר • והיויתי בלער עמהם עד חלות •
 ובשאלכו ושכתי על הקרקע לומר תקין חלות וחלתי מנעלי

מענל טיב

ובתי שוקי ועשיתי כרון שמועה רחוקה שכע"ה נפטר ד'
 סיון תקל"ג יום הששי תנלכ"ה והכל בלחש ובסתרי ונחלקתי
 משמועה רעה זו וכל לילה כך הייתי עושה . וג' ימים נתתי
 לך וס"מל למנוחה והייתי לך וסופר על אכירת מרבליה
 כזאת שכמעט הייתה יחידה כדור לפי המשוער כרעתי
 מחבמה ומכבוד ושכל עלום ונורא וכן ויפני ולניעות גדול
 אשר לא יסוער ונקיות עלים . באופן שהייתי סר וזעף וזה
 גרם לי שהקלתי בחולי השחורה שלא הייתי יכול להשיק ולא
 האמנתי להגיד לשום אדם . והייתי ימים כלער זה . ואף אחר
 שרכבתי על הספינה לא האמנתי להגיד לאברהם שמה
 תשבר הספינה וכתזור והוא יוליא הדברים . עד שהגענו
 לליוורנו שם ספרתי לאברהם . ולא די לי לערו אלא שכשכוע
 זו נפטר מחותנו של הגביר ורלס שאני אדרוש שבה למנוחתו
 והדרוש הוא דבר קשה שם שדרשים ענין של פלפול וכולם
 מקשים על הדרשן ולריך להשיב וכמה הלכות יש הסי"ב :
 ויום שבת ק"ש דרשתי כשעה וחצי ופלפתי באחרונים
 ועשיתי כמו ספק וראיות דבר שאינם בקיאים בו וערב להם
 הרכה מאד . וכל גדולי הת"ח ורוב הגבירים בתים מלאים
 ויהי לנס . ברוך ה' אשר במלני כל טוב ובפרט כהיותי בלער
 גדול כאמור : וראיתי אלל הגביר קשר קכלת מעשיית מהרב
 אליהו שפירא זלה"ה שנפטר כהונס בהעניות . והיה אומר
 מנחה בעלית ותפלין ותחפלל עמידה והאריך וסיים עושה
 שלום ונפל ונח נפשיה . והיתה אשתו וכתו שם והגביר לקח
 זה הספר והנה הספר בידו כמשלש חרשים :

ורבו כמו רבו הענינים שאירעו לי כתונס ואשר המקום
 ריחם עלי וישם כפי מענה לשון . מה השיב לה'
 כל תנמולוהי עלי כוס ישועות אשא וכשם ה' אקרא . ולילה
 א' הייתי לומר עם אהובי החכם השלם חריף ומאשה כמ"ה

יוסף בשמוע ה' דיבור תוקשות פשוט ואמרתי לו מה
 נראה בעיניך דיבור זה. אמר לי זה פשוט ואין לדבר בו
 תלוי דיבור. אמרתי ליה בחר לי זעיר ואחוק יש להעיר כ"ך
 ואמרתי לו ד' או ה' דרכים והוא פלא. ואני מכיר קשרי
 ושפלותי בעיון וככל חכמה באמת לא מענוה כי בער אנכי
 באמת. אבל הייתי מתקנן לפני ה' המרחם על כל שלכבוד
 ה' יחונני חכמה ורוח לב. לפי שהיו אומרים שלא יש עוד
 ת"ח הנונים בא"י. שראו השלותים ולפעמים הם ע"ה
 והטובים הם ת"ח פשוטים. והוא כרחמו ריחם עלי ונקן
 לי מענה לשון. וכבר לעיל כתבנו מנהגם הרע להקשות
 בדרושים ולפעמים היוקי מוכרח לדבר בקלרה :

ומערת יום אחד הלל הקאידר שלמה נטף והיו שם
 הרבנים. וברוך ה' שנשאתי ונתתי עמהם
 הרבה כתורה וסיה לי פתחון פה להקשות ולתרוץ מענין
 לענין. והעניינים שהיו אומרים הם היוקי טוען עליהם
 והכל בקלוג גדול בעזר משי. ומה אספר ורבו כמו רבו
 העניינים ופרטים בפרט וכלל רק זה זה אומר שלילה אחר
 אחר חלוקה כשהלכתי למטה והיה וילון פרוש כמשפט
 ראייתי והנה אדם אחד נכנס אללי ונשתוממתי ואמר לי אני
 משה בן הקאידר אומר לך אני שיש בכאן קלח ליגורניזוס
 שהם מכת 'פראנק מאזון הם מותר להורגם וזה בסוד חשיב
 לי עתה. וכשומעי עמדתי מרעיד אמרתי לו דוני נפשות
 אתה שואל ממני ואני שוכב על המטה. הרף ואגידה לך.
 תאמר לאביך שודאיו אסור להורגן אף להוראת שעה כי לא
 ידענו שום איסור בדבר. והם אומרים שאינו נגד תורת משה
 וישראל וזה יסיה כמו קומידויא אחר. שודאיו אני מורה
 שאף לקומידויא אסור וכ"ש זה אבל מה ס"ד יש לרודפם עד
 הריגה ח"ו. וידעתי כי אחר וליאקו מתונס התעלל בהם

מענל טוב

ומקדם למלכות וכמרומה שהוכו והפקירו ממון :
יום ג' פ' שמיני אחר תפלה הייתי מוכן ליסע ועשיתי
לויה והתחלקי לומר איזה חידוש והיה עיכוב כשתי
שעות וכל חזר הנכיר מלא על כל גרותיו מגדולים וכינוניים
חכמים גבירים פרנסים קרוב לת' אנשים . ואני מעת
שהתחלקי לדבר ד"ת לא פסקתי מענין לענין פשטים
חידושים קושיות וקירובים . וגם כיום הוא בפרק הנסיעה
אמרתי פשטים על פי הסוד בהקדמות האר"י זל"ל לראות
שכיוונו לאמת כמה שסברו שאני ידעתי מזה :

קדושים א' נסענו בכבוד גדול בכארקו אחד מלא
אנשים ושם חוף וחליל וללוחיות שושנים
והנשים כחלונות ופייטנים בכארקו הם מזמרים ומשוררים
קול המולה גדולה . והספינה אינגליזה ואני כמו שר אחד .
והיה לנו סער בים וברוך ה' נח מזעפו אחר איזה שעות .
גם נגרנו באה ספינה מיסקיף והייתי מתפלל ועושה נדרים
ונדבות ותשכ אחור . והגענו לשלום לאוספאנינא של ליוורנו
הלכ"ט כל"ח . ה' אמר הגענו לנמל ליוורנו :

בהר א' הגענו ללאזאריטו והזמינו לי בית טובה ואני
הייתי בכבוד גדול ובאו לבקרני כל הגבירים
והמפורסמי' והביאו לי דורונות מסי' ליחון ק'אפי ג'יקולאטי
סי' פירורא פאן די אוספאניא . חר"י גנאזי פאן אוספונג'ארו
ובלאזאריטו התחלקי וסוימתו שם הגדולים . והבאתי איזה
ס' מליוורנו . וכמעט ככל יום מבקרים אותי ואני לבוש
בגדים יפים שנתנו לי כהונס . אך בע"ה באה שמועה
רעה מפטירת חר"י פולאקו זלה"ה דבק מאח אשר כידו
הי"ל כמה ספרים ושטרותי ועניני ויהי הל'ער לסגור לבי
תנכ"ה חלו"ש : כ' נשא ליל שבעות בלאזאריטו הייתי ער
כמנהג קורא ולומר ת"ל :

כליוורנו

בליוורנו חתמו קרוב למאתים פיוסאס ויהי לנס

הלכ"ט כל"ח . והמכור ליוורנו ושררקס

יבחין כי נס ופלא נעשה לי בזכות אבות ברוך האל המושיע :

יום ד' ראה נסעתי מליוורנו ובאתי לפיסא :

יום ש"ק תבא הלכתי לטיול מעט להותי כשחורה גדולה

על השמועות רעות ויתר לרות . והעיר פיסא אורה

טוב ויפה ומימיה ופיס מאר עד שנמכרים כאיסקפיסוריה

במקומות אחרים לחולים . וישכתי שם מפני שכרומאניא

היו גזרת האפיפיור חדש והיו נכובים ומכוהלים מאר . ובא

פולאקו אחר והפליא לרכר מקעתועי האשכנזים וזושי

קבוליהם ע"כ ואמרו המושלים עלובה עיסקה וכו' :

בבואי בפ' יוניא באו הממונים וא"ל אשר התנדבו

הק"ק ואמרתו להם שרטינו לקבץ מיחידים

ואמרו שהועד אין נותנים רשות ודברתי להם קשות ואמרתו

שעכ"פ לריכים לתת רשות . וכלילה באו הממונים ואמרו

שהסכימו כל בני הועד שאלך ליחידים וכרוך ה' שיאנו

לשלום ושם נמלא הרב החסיד מוקר"ר יעקב חי לוי ה"ו שהיה

אהובי מקדם בויניציאה ועשה לי כבוד גדול . והלכתי

ליחידים ועשו איש אשר כבדתי . והלכתי למקום החיות

וראיתי לכיאה ונמר ודוב . והלכתי וראיתי ג' אררין הרובים

מהולל ומשובח גדול ומשוב . והלכתי לכיבליאוטיקה וראיתי

שם חיה מסכתות גמרא כתובות על קלף ש:ת ד' אלפים

תתקל"ז פסיקתא כראשית שנות כ"י . ויש מספריהם ככל

לשון ז' חדרים כיר המלך :

שבט באו ליוורנו מוהרי"ט אלגאזי וחר"י חזן והיה שם

כלכול בליוורנו ומוהרי"ט ורעמיה עשו והלליחו

והיה לו נחת רוח ממוהרי"ט ורעמיה לעורר אהבתנו ת"ל :

שנת תקל"ה ג' ניסן יום ה' במדבר הותי סנדק לכן קי'

שלום

מעגל טוב

שלוס לריוק וקראוהו יוסף חיים על שמי כס"ט :

תמוז ה' ליל מוש"ק הייתי בלער ויו"א שלחתי אברהם
לליוורנו ע"פי גורל שבא לי פסוק לא תשא את שם
ה' אלהיך לשוא וכו' לי תכף פתרונו לא תלך שם אהה אלה
תכף שלח משרתך ה"א לך שומר ומושיע אמן ושלחתי
להביא כתיבותי לעוכרם כס"ד :

בעיר סיניגאליווה הייתי אלל הח"ר משה פוהה מ"ץ
כק"ק ואחר הפלה כחלמה נסעתי לאנקונא וסבלתי
לער גדול עם הסוסים וסמוך לאנקונא חוזה מילין נפל
המשרת ואני והקאלניסו עלינו והסוסים והיינו כסכנה וברוך
ה' קמנו בדואים וכו' לאנקונא בכית הגביר סי' פנחס
ככ"ר אברהם הכהן ס"ט :

שנת תקל"ו וירא ה' מוש"ק באו לי כתבים מבני אברהם
יז"ו והו"ל לער מכמה דברים ולא יכולתי לישן עד
ז' שעות ובלומי ראיתי להרב כמהר"ר משה מזרחי ז"לה
והיה מביא לי כתב שכתב לקושטא בכ"י ואני הייתי אומר
לו דברי טעם לבלתי שלחו ואחר כך הלכנו להתפלל עמו
ונקעורתי ויהי לי שמחה שכשאתי רוחה את הרב הנזכר
הוא לי לישועה העיר ממזרח והכל שלום כעה"י :

שנת תקל"ו טבת דברים רבים עשיתי באנקונא
ונחעסקתי בהם ככבוד גדול ומהם שנתנו תואר
משכיל לר' יואל חמין על אפש של רוב הגבירים והולרכו
כמעט על כרחם להסכים ונמנה ר' יואל לש"ץ כק"ק ספרדים
נגד כמה וכמה ראשי הק"ק וכחדש טבת גמרנו לעיון דינו
הגבירים הנזכרים ע"פי הקורה לרעקונו אך ראונו דנפיק
מיניה חורבה ושנאק רבה לכן אזרנו חיל לפש כיניהם
וכאמת שהי"ל טורח עלום ונורא מה שאין הפה וכולה לספר
לולי ה' שהיה לנו שחננו דעק וסבלנות והולאות עד שפשרנו

כינהם בענייני הקרקעות ונקי שכנים והולרכו כמה
חדשים בעניינים אלו כרוך האל המושיע :

כתבו מירושלם שנחלקו החכמים ומוהריט"א וחר"ו

מיוחס ברחו והלכו ללפת ונהפרסם לנבירים :

ובאמת כל רמז ורמז מאלו העניינים מכלות עינים ומרובות

נפש ומחלל את ה' וחכמי ח"י : עד כי בעו"הר חרפת אדם

לוקח אשר כשם שליח יכונה . והכל מחוסר ההנהגה וכרו

כזוין ה' וילנו מכזיון ומכל כושה ויאיר עינינו ללכת בדרכי

יושר תדור ע"ד כ"ס אכ"ר :

יום ד' נלכיס ש' תקל"ו ילחחי מפארובם ובחתי לפוג'ינה

ומשם בגונדולה לויניליא ות"ל שלא קרב היוכירו

שעושים משפטים לכלם הבגדים ויהי לנכס :

כ"ח אלול האזינו זום ח' הלכתי עם יודתנו ה' השלם

אברהם יונה בגונדולה לפלאסה סאן מארקו ונכנסתי

לפאלאסו ורחייתי שם קלת חדרים ומאג'וסטרארוס . ואמרו

ש"ס ע"כ טריבונאליס והוא דבר מכהיל . ושם הרילונ'ו וב'

עבדים שחורים מכיס כו' ושם שני עמורים של סאן מארקו

ואחר עניינים עלומים וחנויות מעוטרות מכסף וזהב

ואכנים טובות ומרגליות רבות ונוראות . ויש שם פולטי

ועל גביו מכל לר י"כ חנויות בגשר עלמו . וכערב הלכנו

לגא'רדין יפה מאד וכו' כמה חדרים ושולחנות וחכיות

עליהם הכל מעשכים :

תקל"ז חשתי יו"ד ימי השוכה היותי מתבודד ופרוש

ח"ל' מולאי כפור הלכתי עם סי' דניאל

טולונטינו מראגוזה בגונדולה לריכה אלטה שקורין רייטאו

מקום הקוחרים ובאנקו די ג'ירו : יו"א של ח"ה סוכות

הלכתי עם סי' מנחם אשכנזי מקושטא לארלינהל וסיבכנו

בקובו ג' שעות הליך וראה דכרו מלכות אין די באר . וזה

הכלל

מעגל טוב

הכלל כי כל הצריך לעשות מלחמה בים וכיבשה שם מצוי כל מין כלי זיון לרוכ. וכן כל הצריך לספינה לעשותה עזמה ולהנהיגה כליה וחכליה ועמוריה ויולאות מכסאות כלי משחית אש ונפירות שם מצוי. ושם חריר כ' אלפים ות"ך אומנים ופועלים אוכלי פת כג' המלך יום ולילה לא ישכחו איש איש ממלאכתו. וכמה ספינות וכל ארכס וכמה מיני קאנוניס מוכנים ומזומנים. ויש ד' בקיס מקני שריפה שונים נקיים וממורקים מבהיקים עם כמה לבושי שריון למיניהם. וחררים מלאים עזים למיניהם ללרכי ספינות. וחרשי ברזל עושים קאנוניס וכמה אולרות מלאים מקני שריפה ומכל דבר. וכמה קנורים כאחת יבערו. לכל עבודתם ושם כוסאנטוריו שרוכ כה הפרינסיפי רוזי לקרש היס בטבעת ככל שנה לומר שעדין בחולה ושום ארס לא לקח וינלויח. והוא ספינה מוזהבת ככמה מאות ליורים וכיורים וחכמות ורמזים. ויש ספר אחר מודפס מגיד החכמות והרמזים אשר נקבלו כספינה קטנה זו. ויש שם ספינות גדולות מאד ונכנסו באחת והקפנוה. ויש שם מקום לכמה בורות מים ואולרות ומקום לב' ארדין ונכנסין בה שמונה מאות שכירים בקרבה ושריהם. וכמה ספינות אחרות מוכנות ויש שם בריכות רגים. והכל אחת תקרה כדי שפעולת הפועלים בקיץ ובחורף יהיה. ויש דרכים ומסיכות תחת האויר באופן שהוא עיר אחת בכל מה שצריך לאיש מלחמה בים וכיבשה מוכן ומסודר בנקיות מבורר ומפורד דבר מחבורו. ולראות הדברים כוללים ונקיים הלכנו ב' שעות בלי הפסק. וסי' מנחם הנז' נתן למי שהלך עמנו כמו כ"ו לטריין:

בראשית ה' עם סי' רניאל הנז' ל הלכתי לפלאסה
סאן מארקו ועלינו לקאנפאניל ער מקום
הקאנפאנאר

הקאנפאנאר : וכל וינילויא כולה כמות שהיא נראית משם
 והלכנו לסי'קא וראיתי טובעים דוקארוס : וראיתי גם
 הכיבליאוטיקא והיא קטנה מאד : אך יש שם חדר מלא
 זורות אנשים ונשים של שיש וזורות עופות טורפי ארס
 ותינוק וזורות נשים בעלות מלחמה דכרים מכהילים :
 ובפתח הסי'קא זורות ענקים של שיש להפליא : ובפלאסה
 זורת ר' סוקים כרונוזו ואחר הרואה בעיניו וראה כחילו הם
 המדברים : וכסופה ב' עמודים אחר סאן מארקו שהוא א'
 מד' מוסרי און גליון והוא זורת ארו ויש לו כנפים ואומרים
 שהוא פרוטיטור וינילויא : ועל העמוד האחר דמות יראת
 ג' ינובא בעת שנלכס לג' ינוביוס עשו דמות יראתם נגר סאן
 מארקו : והסאן מארקו הפך פניו ממנו לומר לו שהינו
 מחשיבו לכולם והוא מושל בו :

יום ד' נח הלכתי לדפוס כראגארין שמחזיק סי' גר כן
 שמואל פואה וראיתי כמה חדרים ושם יולקים
 אוקיות מרובע ורש"י למיניהם ופמה פועלים : והשר
 כראגארין לוקח מאתים דוקאטי לשנה וג' מאות כער
 שכירות הכתים : ויש לסי' גר הנז' הולאה ככל שבוע ק"ס
 דוקאטי לשכירות ופועלים :

יום ה' נח הלכתי עם סי' דניאל הנז' דרך יבשה לפלאסה
 וראיתי חולות שוקים ורחובות מלאות חנויות כשעה
 וחצי מסודרות מכל מין סחורה ומרגלויות וכלו כסף וזהב
 וחרסי כרזל ומוכרו פירות וכל דבר מסודר כישוב : ואמרו
 שזהו א' ממאה משוקי וינילויאה והכל כסדר נכון : וכל
 אומניות וכל משא ומתן שבעולם שם נמלא והכל מתוקן
 כישוב ושלוה וסדר :

היה ריב לסי' דניאל הנז' עם גרשון בייאנקונו מפירארה
 על קניית אמר שסי' גרשון הקונה הי"ל טענות :
 וכקבתי

מעגל טוב

ובחבתי שתי שורות לסי' שלמה פאזינו ולבנו ה"ר מרדכי
י"ו ותכף שלחו לו המעות בשלימות :

ד' חיי שרה הלכתי בגני-ולה לקוחרים גדולים מגוים
להוליך כחבי רוקמינדאסיון שהיו לי ועשו לי כבוד
גדול :

כסליו קולרות ד' כלילה בא חרי"כ שהיה נוסע קודם
תפלה . ולאחר שהיה כירו כרכי נוסף י"ד כמה
ימים והחזירו בעת הנסיעה ממש הקשה עמ"ש כי"ד סימן
י"ג ואני השבתי קל"ת . אך נלטערתו ששמר הדבר עד פרק
נסיעתו . ובכקר בתפלה בא לרעתי שלא היה מקשה כלום
והייתי מלטער דודאי כבר נסע ומה העשה . ואחר תפלה
מלאחיו הולך ונוסע ולווייתו ואמרתיו לו דקושייתו לק"מ
ונסע . ובקונטרס אחרון רמזתיה :

כסליו ח"ו כחבתי לוירוכה להפרנסים ז"ל וכחבתי לאיש
ידוע והשיב דברים מחוסרי חכלון וגם להכו
פניו להקל בו וחשב עם קו"הו יום ש"ק כ"ד שבע נפטר
פתאום והשרים גזרו שיפתחו את ראשו רח"ל :

יום ב' וילא כלילה הלכתי לוע"קי והגדתי לרת חברון
ואמרתיו שהם לקחו הקדשות שהקדישו לחברון
מהל"קה לתוכותיהם . וכאשר הם נתרווחו כהקדש עתה
שחברון כסכנה קובה עליהם לחון בטובת הנאה זו . ועתה
אם היו בל"קה נמכור פירות כמה שנים למחלות שכר .
אמרו לי לא מלאת ידיך ורג"ך לא בל"קה כי אם בוע"קי
ואינם מאמינים להם והשיבו שיעיינו בדבר . ודברתי על
שמוכרים בניטו ערלים קתם יונם וקונים מהם לקידוש וד'
כוסות ומלכר שהיא כרכה לבטלה הוא חילול ה' . שאם
יחטא איש כלנעא עונו ושא"חבל בפומכי גדול כרחוב יהודים
הוא חילול דת ואני את נפשי תללתי והשיבו שיראו להקן :

יום

ו' ויחי היותי סנדק להילד אברהם בן קלונימוס יוסף
חי בן הגביר אברהם פ' ראנקו אלמורה כבוד גדול
ת"ל :

יום

ש"ק סעדתו אלל הגבירים אלמורה שעשו הסעודה
של הכרית כשבת :

שמות

ז' התפללתי בק"ק ליואנטוני לכבוד אביו הכן
הגביר יעקב חיים כיב' אנטוני בן יהודה . ולול

ש"ק היותי בוילא וביום הסעודה עם הרכ קאלימאני והמוהל
הגביר הגדול סי' יצחק בן מנחם טריוויס . והתחלת הסעודה
שתי שעות קודם הלילה וסיומה בשתי שעות כלילה וכוונתיה
הייתי כביתו ולא הלכתי לשום גביר עד שכאו אליו . זולת
איוזה מהוע"קו והגביר המרומם דניאל בן יעקב כונפ'ול
והגביר יצחק טריוויס הנזכר . ולא אכלתי כי אם כח"ה יום
ה' אלל סי' דוד עוזיאל שאשאו אחות סי' ג'ודיקא וסי' דוד
ויצחק מאנקינא . ויו"א של חו"מ אלל סי' אלמורה הנז'
ושתי סעודות ברית הנז' . אך לילת ש"ק מחסון היותי
הולך אלל הגביר אהובינו סי' חיים הלוי ה"ו מבוזנא והפליא
חסדיו לי מאד כגופו וממונו . והח"הש כמסר"א יוגה ה"ו
כל יום אחר קפלה היה בא אללי בשתי שעות וקורים ברכי
יוסף . והגביר הח"ר אברהם בכ"הר מנחם קוריאל יז"ו
עשה לי כבוד ולא זו מחכבני . גם הגביר גד בכ"הר שמואל
פואה יז"ו המדפיס היה אהובי הרבה . והסופר סי' מוויא
הזקן היה אהובי . ות"ל התנהנתי בכבוד גדול ככל העניינים
הודו לה' כי טוב כל"ס . גם הגביר וידאל אנב'ול העה אליו
חסד וכן ג' הגבירים הגדולים סי' טריוויס וסי' כונפ'ול וסי'
כיב' אנטוני הפליאו חסדם כבוד ואהבה ישלם ה' פעלם
אכיר :

וארא

כ' נסעתי מויניציא ומהבית עד הים ליוונו
האהוב

מעגל טוב

האבוב סי' חיים לוי וסי' מנחם ווואלנטי וסר"ח יונה וסי'
ויראל אנג'ל הו"ו ואחרים. וכדרך הפיריול קורס גראדיסקא
יש ישוב קטן שמו ירושלים :

י"א אדר שעת מנחה הגענו למורינא . יום ש"ק באו
הרכנים והנכירים לכקר וסער שס הרב ישמעאל
הכהן עמנו . וראיתי כמורינא פסקי הרב המחירי ששה
קובלים וס' הכוונות קדר הנש"א וסידור שלו והנהות על ש"ע
פסק וטרפיות וכנראה שהס להר"ו ואלו וספר קבלת מעשית
מופלא מהרב הגדול מוסר"ר אפרים בן אליהו מאוסטרא
זלה"ה שהיה רב שס ופעל פעולות גדולות . וראיתי כמה
ספרים של קבלה כסידורים ישנים וסידור גדול כ"ו מהרב
ב"ך זלה"ה מרוג'ו כתפלות ליתורים בתרגום . גם ספר
מופלא מקבלת מעשית מהרב המפולפל מוסר"ר משה
ליפשיץ מאינטשין וקל"ז כתיבותיו שגם הוא הרכיץ תורה
שס כמורינא :

יום ד' מס' שמיני הלכתי עם הנכיר סי' חיים בע"ה
וסיניור עזריה בר אברהם נתאל סאננויניטי
לכובליאוטויקא והוא שני חדרים יפס בעמורי שיש ולורות
ויופי . וכל הספרים מנכרכים היטב ושס ששה עשר קובלים
מספר אור יקר להר"מ קורדובירו ז"ל על הזוהר ותיקונים
ואדרות וספרא דלניעווא וס' יצירה . ונכתבו כלפת ת"ו ש'
השמ"כ להרמ"ע ז"ל . וזהו הרב יש"ר במלרף לחכמה
שהרמ"ע שלח אלף סיקיני לאלמנת הרב הרמ"ק ז"ל להעתיק
ספריו וראיתי פלאיו ובאחיניטו של הדוכס בנין יפה ומסודר
עם לורות וחדרי משכיות כהור ויקר . וראיתי הג' ארדינו יפה
ומחוקן . ורחוב כניסת הפלטיין ועליוותו הוא נחמד למראה .
וכן סי' אברהם נתאל העתיק לי כמה קינטרויסים מכחבי
הרמ"ז ז"ל . גם ראיתי שס כמה ספרים מהרב מעבר וכך

מכ"ו

מכ"ו ממש פי' התקונים ושמן משחת קרש ושקיל פורת וכל
משפחת סאנגוויניטי הם יראי להים ומשכילים ורוכס הפליאו
חקרם עמרו וכן שאר הנכירים ישלם ה' פעלם :

יום ו' לקרר תזריע נסעתי לרונ'ויו ושס רחיתי חולר
הכבוד מאירת עינים ב"ו במרח על קלף רפוס
סוגסינו ברכות עם מררכי במקום הרח"ש בלי רפיס אך היא
כמו חשעים רפיס ונדפסה ש' גמר"ח' וטור קדמון רפוס
שנת רל"ה וחומש עם חרנוס ורש"י על קלף ופה נרפס
כלושכונא שנת ש"ן :

בקרתי להרב ישמעאל וקרה לו פסק בשערה מנוקעת
ורחיתי פלפולו והכיף פאון אללו וכנפיו
ארוכים יותר מג' אמות לכע רקמתים וכר ברששו מד'
נולות זקופות והנולות גבוהות מעשה רוקס ישחכח שמו :

בקרתי עוד להרב ישמעאל ורחיתי פסקו על
האינקולאלייוני והני כתבתי חשוכה על פסק
אחר שלו ה' רפין כביטול שידוכין :

בעיר מנטוכה יום ה' מס' כהר סיני ש' החקל"ז עכלתי
כמקוה והלכתי כקאר'סה לכית החיים על מלכות
הרמ"ע והרמ"ז ז"ל והתפללתי שס וחזרתי וטכלתי כס"ר
וכשהייתי כקאזון חוץ לניטו וכתנו לי כתב מכני ח"ר ישעיה
ול"ו שרופה לכוא וכהיותי חולה וגם כי גברה השחורה עליו
כמעט עולם חש"ב :

א' כחוקתי ליל מוש"ק רחיתי שס לזור המשכן כולו וכנדי
אחרן דכר יפה והיותי חולה כל"ג לעומר כשחורה
ובאכ הראש חזק מאד והמררו לי הרופאים שזריך חנו להקין
והקזתי ומעט כשר שאכלתי הויק לי וישנתי וקמתי ככאכ
הראש :

ב"ה חמוז תקל"ז אחר קפלה באנו כקאר'סה לאכינוון
עס

מעגל טוב

עם ר' מרדכי כרמי ורבי משה בן יוסף רד"ש . ואיינו ככל
הדרך כמעט מדברים ר"ת ורינוס . ואחר שהגענו למסלה
ותורה הקארוסה נתקלו הסוסים ונשברה הקארוסה וברוך
ה' שלא אירע זה כשהיינו בדרך :

כ"ו חמוז תקל"ז כעיר אביניון אחת מערי ארפת היום
הזה היה יום קשה אחר תפלה עם הכע"ה הב סי' ילחק
שלא רצה לתת מהקופה ואמר שלא יש ושחייבים לו ומתיכף
תייתי ליקח בתורת מוקדם . ובאמת שכ"ז הלער והטירוף
ותרפת השליחות הנעשה בהדיוטות במקום שהשליח היה
כמלך . זה היה סיבה ח"ר באג'איו אשר הפליא להכביר
ואחר שהיה מוליא מה שהיה בקיפה מ"ג שנה לא תשבע
עין והיה לוקח בתורת מוקדם סך גדול . באופן שבעשרה
שנים לא נתמלא פנימתו . ואח"ז היה מכביר על היחידים
דבר שלא ישוער ואח"ז היה מכביר על חתימות הישיבה
אנשים לכד ונשים לכד ובחורים לכד ושוהה כמה זמן בכל
עיר הולך וסובב מבית לבית עד שבא השליחות למדה זו
שנראה בעיניהם כעול כבד ומכניס עצמם להקריס ובאמת
שקבלתי לער הרכה בכמה ק"ק . ופ"ה שהיו אזהבים כולם
משליחות ראשון ואני הלעיר שיש לי שם עכ"ז לא ה"ל הכבוד
שהיה לי בתחלה בכמה דברים . ושלחתי לקרוא כלם לוער ובא
אליהו ראויל וא"ל שדעת כולם ליתן ד' לוי'רור ונערתיו בו
ואמרתיו לו אהה הוא כלות אביניון או אהה יש לך הרשאה
ממני ושאר דברי תוכחות . ושלחתי שיבואו כולם ובאו וא"ל
לתת ז' לוי'רור ולא נהרתי וקמתי והלכתי לבית אחר והם
קמו והלכו ונלטערתו מאד . ועיני לשמיה נעלית יחונני
חכ"ד ומרות טובות והנהגה טובה כי לר לי מאד ואתי כחסרו
בטחתי יעזרני ע"ד כבוד שמו ויליחתי לעבודתו יתברך .
ובהעלות המנחה הלכתי לכ"הכנ סר וזעף וכדמע לכ
התפללתי

התפללתי לה' ויילני ממחלוקת . וכאלתי עקמתי הדרך שלח לעבור לפני הגבורים . ואח"כ בא ר' אליהו וא"ל כי בחלות היום אשתו של אליהו ראוי שיהא היה הגדול שבעמכים עלתה למטה בקרחת ופחד ורגז . והוא עלמו הלך לכל אחר ואחר לפייסם שיתרנו ליתן כמו ששאלתי מהם ונתרנו ושלחו לו שכר נקיימים את דברי ואם אתן רשות שיכואו ואמרתיו לו הרשות נתונה ובאו והסכרתי להם פנים והכל שלום :

יום אחד בא גלח אחד להגיד שגוי ה' מק והשעה שנפגד קונפ'ו סו שנגב ליהודי אחד שמו אברהם גראדיץ ב' אלף לטרוין ושיחזירו לו . ויען היהודי הנז' ואמר שיחלקום לעניים וגדל שמו : ככפר אחד ישבתי יום ש"ק מס' וישלח וכאו מנין והתפללתי אני לש"ן וקריתי הפרשה בחומש ובסוף התפלה דרשתי להם דרוש מוסר תל"ית :

י"ד שבע ש' התקל"ז נסעתי בקארוסה עם כן ר' ישעיה סיניגאליא ואחר חצי מיל לקחתי סי' יעקב קוזין בקאליסו ובאנו בפוסטא לטריאויסטי והיותי הלילה בביתו : **ט"ז** שבע הבקר אור שלחו הפרנסים כסא יד להוליכני לב"הכנ' ואחר תפלה בא עמי הרב כמ"הר מסעוד לבית הרב מוהר"י פ'ורמיגיני נר"ו שקבלני בביתו וישב שם עד חלות וכן הגביר ראש הקהל סי' מארקו לוי עם נכדו סי' דוד לוי וסי' יעקב קוזין : כלילה הלכתי לבקר סי' מארקו לוי והוא חרוף גדול ואני הסכתי כחורפותיו :

טו"ב שבע ליל ש"ק באו הפרנסים סי' מארקו סי' לאפרון סי' טרוויס וסי' דוד הנזכר היה שם כל הסעודה לכבדני . וכיום ש"ק עשו לי כבוד כב"הכנ' ובסעודה באו סי' יעקב וסי' דוד הי"ו :

ח"י שבע א' יתרו הלכתי עם סי' דוד הנז' בקארוסה לבקר לסי' והויקיס ארשיל וסי' יעקב הנז' וסי' לאפרון :

מעגל טוב

ב"א שבת הלכתו עם הנכירים הנ"ל לו"כ גבירי הועד
וכלם הפליאו לעשות יותר מהנהוג ורהראשון
והגורם לכל היה סי' מארקו ששלח בלוי גדול מלא קאפ"י
וב'יקולאטו ובתוכו ע' סיקיני ועי"ז הרכו לעשות וכתבת
כתבתיו כבוד גדול ושלחתו לוועד לומר שאן אחי שואל כי
הם הקופה ואיזה תוספת לחשבון הקופה ושיתנו רשות לגבות
מיתירים והועב כעיניהם הודו לה' כי טוב כל"ח :

סדר שלח יום ו' היו מגדולי העיר אללי לקווד השלום
ביניהם והיותו קר וזעף וכתב לא יכולתו לקום
והיה לו קיח ושלשול והיותו מטעור כל היום שבת קדש
התפללתו ערבית בבית וסעדתו מעט וכוונ"ק כלער גדול
הלכתו לב"הכנ ובדוחק גדול ער שעשיתו כ' סעודות והקיח
והשלשול מתמידין וכוונ"א ס' קרח היותו מטעור כל היום
בחוליו יום ד' נתן לו הרופא רובארכארו ופסקה הילואה
ואכלתו בשר ולחם קלוי שריו כיון כי ראינו כי הזלת יד ואין
כי כח ה"ו ערב"ש כרוך הנומל לח"ט שבכ"ט : יום ה' הלכתו
לב"הכנ וברכתו הנומל הודו לה' כי טוב כל"ח :

שנת התקל"ח כ"ך כסליו הנעתי לפאריץ וזאת העיר
פאריץ מטרופולין של לרפת עיר גדולה ואמרו שיש
ט"ו מילין בהקיפה והשווקים והמבואות נרחבות שעובדות
ב' קארוסאס בריות עם שיהיו אנשים מן הערדים ויש בה
נהר סינא וממיתו מסתפקה ויש גשר גדול וארוך קורין
לו פוניק ר"ל פונטי נובו ולא חבלה רגל מן הנשר הכז' כל
היום וכל היללה ויש רילוב'ו סאמאריטאנא שהמים מקיפה
ויש בה קארומינאס לרוב והיהודים בשלום ויש הרבה
אשכנזים והרבה פורטוגוזים :

ביום כ"ו כסליו בא אלנו לבקר סי' פ'אכרו גוי חכם
מהקארומינא דו לה סינסיא והיה חוקר חקירות
ובקבלת

ובקבלת מעשיה והייתי משיב לו . ויום הששי הלכתי לקבל
פני הגוי הנז' וישבתי שם ב' שעות והראה לי ספר כלשון
לרפת שכתוב שם שמות המלאכים וחוקמיהן ואותיותיהן
ושאלות חלום בהשבעות הכל כלשון לרפת . והגוי הנז' הסביר
לי פנים מאירות והלכתי שם עם סי' מרדכי וינטורה מדקדק
ובקו כלשונות והוא טרח עמי הרכה ישלם ה' פעלו :

יום כ"ח כסליו א' ויגש באו סי' אלוהו פירפניוואן ואשתו
ונתתי לאשה שקבלע שמע ישראל סגולת הרמ"ע ז"ל

שהיו מהפחדים שהמיר ח"ו ודברתי להם לעשות שלום נמור :
וכיום כ"ט ליל ב' מס' ויגש באו סי' אברהם ויראל וסי' משה
פירפניוואן ונתנו נדבה לחברון בכבוד . וחסדי ה' אזכור
שים לי שם גדול ומחשיבים אותי מאה חלקים על מה שאני
יודע . וכבר אני אומר להם כי בער אנכי והם סוברים
שהוא מעונה . גם בין הגוים חכמי אדום ילא שמו והם
שואלים ליהודים עליו וקוא דבר פלא . ומה שאני מדבר
אליהם סוברים שהם דברים יקרים מפנינים והן הן גבורותיו
מאשפות ידים אכיוון להושיבי עם נדיבים . ומה מאד יקרו
חסדי בני אכינוון כי ככל מקום שיש אפי' א' מהם קבלתי
כבוד גדול והועלת . והיו כאן שבעת שרי לרפת אשר פנעתי
בם והיו למאורות מקום מושבותם ד' קהלות . רמין .
מונטשפליור . פיזונאס . נרכונא . כורדיאוס . פאריץ . הן
הם השיבו אח רוחי וכבדוני כבוד גדול . ועשו לי הועלת
כגופם וממונם לא זזו מחכבני ולהגדולני דבר פלא . ויברך
דוד להם ולכל ביתם ישלם ה' פעלם וחסי משכורתם עושר
וכבוד וחיים וזרע קרש וה' יגילם מכל רע וזכות ארץ ישראל
וגן עליהם ועל זרעם דשנים ורעננים והיו מרוב כל אכ"ר
נכ"ו :

ר"ח טבת הקל"ח הלכתי למוסיו פ' אכרי הגוי החכם
הנז"ל

מעגל טוב

הנו"ל והראה לי ספר בלשון זרפת קבלה אלהיה ויהיה מתחיל
בשם ע"ב שכו הכה מרע"ה המכות במלרים • והיה מערכב
הדברים במזלות • ואמרתיו לו דע שזה ענף מקבלת מעשית
וגם העשר מכות לא היו בשם זה וגם אין זה ענין למזלות •
והגוי עשה לי כבוד גדול ונתן לנו ג' יקולאטי ופיאן די
אספאניא והיה השלג יורד והוליכנו בקארסה לכיבליאוטיקא
אכל להיות סוף שנתם לא נמלא שום אחר מהשומרים שם
וחזרנו והלכנו עם ר' מרדכי וינטורה לבית אליהו פירפיניאן
ודברתי לאשתו רכרי כבושין באורך וכא בעלה ועשיתי שיתן
לה מה שהם לריכים להולאם בידה שתהיה ארונית והשתדלתי
בכל כחי לעשות שלום ביניהם :

יום הששי הלכנו עם הגוי סו' פ'אכרו לכיבליאוטיקא של
כ"י ואף שלא היה יום נועד לכך הוא חשוב ולקח
רשות ופתחו לנו • ויש בה כמה אלפים מכ"י מכל חכמה •
וראיתי מקרא על ק"ף שנכתבה באלף ס"א לחשבונם
שנמלא יש היום שבע מאות ועו"כ שנים שנכתבה והיא
בראית כחדשה • וכמה מאות ספרים שלנו כ"י ושם רר"ק
מתהלים ויש נוסף על המודפס • וראינו כפסוק נשקו בר
כמו עמוד גדול מחלי פליגו • וכמה ספרים מחכמת הטבע
ופילוסופיה והכונה וערכונות וקבלה קדומה וספרי ר' יוסף
בן קספי וכן רבו וזחק ישראל שחיבר יסוד עולם להרא"ש •
וכמה ספרי סמ"ק וכיולא מס' שכבר נדפסו ושם שכולי
הלקט ח"א וספר יראים כולו ויש בו תס"ד מלות ואומר שם
שהוא הלך במנין המלות בקדר רב יהודאי גאון בה"ג • רק
שכלל כמה פעמים שתי מלות כאחת :

ליל ג' מס' ויחי ר' טבת בא מארקיקס די עומי חכם
כבוד גדול לביתי וגוי אחר כבוד ואכאעני
איעאליאנו וישבו בשתי שעות ואני משיב על שאלותם וכסוף
קמארקיקס

המתארכים שאל ש'אברכהו וברכתו אותו ולגוי אחר והוא
 פלא. וכיום בכקר שלח סי' פ'אכרי קארוקה יפה ללכת
 לוירקאלויס והלכנו שם עם סי' וינטורה ושלח חרב לקי'
 דת"א ולכשתו לכוש טוב והלכתי לוירקאלויס או רוחי די
 ויש וירקאלויס שיווא רוסו ששם היה סי' פ'אכרי בכית
 קרובתו וקבלנו כסבר פניס יפות ושתינו ג'יקולאטי והלכנו
 לחצר המלכות ונכנס הגוי ואנחנו אחריו. ובאנו לחדר יפה
 ומחודר בעמודים רבים מקופים זהב משני לדרין ועליהם
 פנקין גדולים והגב מלוייר ומכוויר למראה והוא הנאלירואה
 ושם שומרים שרים. ועברנו חדרים רבים חדרי מלכות
 ונכנסנו לחדר ששם העלטה. ולמעלה יש כאלראקין מקופה
 זהב מלוייר ומכוויר כיד המלך ששם יושב המלך על כסא
 מלכותו והשרים למטה בחדר. ועוד נכנסנו חדרים לפניס
 ועמדנו שם כראש החדר ואחר זמן מועט עברו שרים
 גדולים ובתוכים אחי המלך מוסיו קונטי די פרוכינלא אשר
 נק' בשם מוסיו לבד והאח הקטן מוסיו קונטי די ארטואה
 ועמדו סמוך לו כחמשה מינוטוס. ואח"כ עבר המלך עם
 שרים גדולים וברכתי ברכת המלך. והוא היה לכוש אדום
 פשוט עם האורדין אזול ששם האר'מא שלו. וחקף שעבר
 המלך בא שר אחר ואמר למוסיו פ'אכרי שהיה כלדי שהמלך
 שאל מאיזה מקום אתי אינכאשארור. והשיב לו אינו
 אינכאשארור רק הוא ממלרים ובה לראות משום קוריוזיראר
 ואח"ך הלכנו וכל העומדים היו עושים כבוד. גם הדאמאס
 שהיו עוברות קלתן היו עושות ריוורנסא במנהגן. ובאנו
 לבית קרובת מוסיו פ'אכרי ועשו לי כבוד גדול ונתן לי
 פ'ינג'אן וקערתו פורטולאנה שנתנה מאדאמה קונדי די
 ארטואה מתנה לקרובת מוסיו פ'אכרי. וכתוב בפ'ינג'אן
 הארמא של המלך לואיס. גם נתן לי קאנ'אס לשים נייר

מעגל טוב

בתוכו כס' הזכרונות . והקאג'אס של זכויות ונראה ככגד .
ואמרה לי מה אוכל ואמרהי לה כיו"ס קלוויס ע"י משרתי .
ושמו השלחן וישכנו ואכלתי ממנו פת וב' כיו"ס קלוויס
וכרכתי זימון וב"המו והתפללתי מנחה ורכבנו בקארוסה
והעולם מלא שלג . ואמר הבוי הנז' שיש שם תיפת גדולות
רק שמפני השלג הם סגורים בחדר לפנים מחדר וא"א
לראותם . גם הב' ארדין הוא סיכוכ א' ועשרים מיל . ועתה
בחורף ושלג א"א לראות דבר וכאנו לבית לשלום . והבוי ראה
לפרוע הקארוסה והוא פלא החן שגזן לי ה' בעיניו . מהודא
ומשבח הנא ע"כ חס"יו יה' . וקרוכת הבוי הנז' וכמה שאלו
שאכרך אותן וקרכתי מעט סמוך להן וכרכתי ולא רליתי
לשום ידיו על ראשיהן והוא פלא קהלות לאל יה' אשר הגדיל
שמי . ואני רק מכל קטונתי מכל החסידים כי גבר עלינו
חסדו ותכרך ויהעלה שמו לעד :

בליל ה' בא מרקיו די טומי עם מארקוזה די קרואה
וישבה אליו ושאלה שאהפילל בערה ואח"ך אמרה
שהיא מעיינת במקרה ושראתה מלאכים וחילוניים ומדברים
לה וכשהם מסט"א היא דוחה אותם . והתנדבה לחברון לראיו
והזכירה לכעל השם מלונדרה . ואמרה שיאודי נחן לה ספר
מקבלה ועוד אמרה כמה דברים והוא פלא . ואני הויתי
משיב לה על פי מרוקיה . ואח"ך אמרה לי שהיא שרית
חשובה מאד ושהלילה באכיונין כמה נהודים מהחוקר והיא
בת מרקיו וכעלה היה מרקיו וכל אלו דבריו הכאיו של הבויה
וכמה גרם המכונה כעל שם אשר כנאותו וזדונו גילה קבלת
מעשיה והשבעות לכמה שרים ושרות להתהלל . וכמה שאלו
לי עליו והשכתי להם . זכיום הלכתי לכיכיליאוטיקה של
כתובת יד והעתיקתי קלח מנימוקי רבינו ישעיה ז"ל על
החומש . וסבבתי כולה ויש כמה חדרים מלאות בתוכות
מכל

מכל הלשונות ומכל החכמות והדקות . ובחוק כתיבת
הנ' ונא יש' ארוך מעלים רחמים של לולב כתיבת כתיבת
ניכרת ומיושרת ויפה . ואמרו שיש כמו'ן אלף קובלים של
כתיבת יר והוקר . והכיבולאוטיקה של רפיס עתה לא
ראיתי . אבל זה כ"ב שנה שקבתי כולה והוא פלאות כיר
המלך . ואמרו שזו הכיבולאוטיקה של פארוץ היא המנושרת
והגרולה שבעולם :

יום א' מס' וארא נסענו לשלום מפארוץ וליוונו עד חוץ
לפארוץ כקארוסה עם קלף אהובים ה"י . וקמוך
לנשיעה בא אחר מהמבס שרלה לראות הכנדים . הושטתי
לו המפזחות ונקתי כירו הפאסהפורטו ממלך לרפח . והוא
הסיר הכובע והתחיל לקרות וכשהזכיר שמי הסיר הכובע
וא"ל אתה נכבד הלל המלך אין לודך לראות הכנדים והלך .
ובלאתנו מהעיר נלכו על פתח המבס כשבעה גוים מכית
המבס ועשו רווידינסא והכובע כירס ועברתי לשלום הודו
לה' כ"ט כל"ח כרוך האל המושיע :

ביום ה' בשבת באנו לעיר ואלאסינא והיה לי כתב
ממוסיו קונטו די מליכזה מארושאל כפארוץ
לקומאנראנטו של העיר ושלחתיו ושאלתי ראקומינראסיון
לקומאנראנטו של ברוסלאס ואכף שלחה . וכיום כלאתנו
העיר היו שאלים פאסאפורטו ללאת כי כן הרה שלא יניחו
ללאת בלי פאסאפורטו מקומאנראנטו . והראיתים כתב
הקומאנראנטו הנז' והניחונו ללאת . ואחר זה נהעללו
אחרים וסוף פטרונו לשלום : כערי פויהנראת ראינו עגלות
קטנות וה' אור' כלבים מושכים אותה :

צר לי על קרקבא דדינרי כי אזלת בדרכים בלי הנאה
ובלער . המקום ירחמנו כרחמיו הרבים ויאמר די
ללרוחני וירוק לנו כרבה לעבודתו וליראתו כו"ר : ור' איוק
ואשאו

מענר טוב

ואשקו זכרו ממני מזה כ"ב שנה כשהייתי שם . ותשכ נפשי
ופתחתי ברוך האל המושיע מלרות לרורות בדרך הזה הודו
לה' כ"ע כל"ח :

יום כ' מס' כא הבקר אור הנענו לשלים לאמשטררס
ונכנסנו כאושפיות גוים עד שיפתחו שערי העיר .
ומלאתי את שאהבה נפשי ח"ר אברהם זאבי יל"ו שליח
לאשכנו . ואף שעלה על דעתי כי לא טוב היות שם החר"א
הנז' . מ"מ יען שהוא עניו וירא שמים ומכיר אותי התנהג
עמי בכבוד גדול . וגם אני בריתי היתה אתו ויוס ולילה
היינו ביחד . גם רייתי שיבקר עמי חיוה בקורים כאופן
שהיה לי נחת רוח וקועלת ממנו על פי מדותיו הישרות כי
חיו'ת הנה :

אור ג' הלכתי אלל הרב שלמה שלם וקבלני בכבוד
גדול וספר פנים יפות והייתי שם כג' שעות כמילי
דעלמא ואוריותא . ואח"ז באתי בסאליחה לבית . וכיוס
התחילו הגבירים לבקר והיו מבקרין והולכין כל הפרנסים
והגבירים ובעלי הישיבות באו כולם עד יום א' של שבווע
הבאה שבאו רובם ככולם . גם פרנסי האשכנזים שלחו
הנאמנים שלהם בשמם לשאלו לשלום :

אור ד' הלכתי לבקר להגאון ר' שאל ובני הגאון ר'
שאל הנז' וקחניו רבנים . באופן שמכל הדרין
שלשלת יוחסין . והסביר לי פנים הרבה והראה לי כ' לשונות
מג"א אחר שקמה עליו כספרו והכ' שלא נרפס והשכתי לו
הכף ומיר ועשה לנו כבוד גדול . וכיוס היה ז' ברכות והלכנו
לבית החקן ובאו הפרנסים ושאלו לשלום . ואח"כ הלכו הם
להתפלל מנחה ואנחנו הלכנו לבית הכלה והיינו כבית אחת
יחידית ושם בא הרב שלם ולא הסביר לי פנים . ובא החקן
מבית הכנסת וקם הרב הנז' וכיכר לחזן גומיץ ועבר מנגד

פני ולא עשה לי שום פרכוס ונכנס חכף לפניו בלי שום
 איחור וכבוד ובירך ברכת אירוסין וז' ברכות והראו הטבעת
 ובכל זה לא ראה פני . ואח"כ עבר לפני ממש מאחריו
 ועשה כבוד גדול לפרנקיס ואני באחור וילך חכף ורכב
 בסאליאה והלך . ואני נשארתו מלא בושה כי כמעט הי"ל
 בזיון . ואח"כ באתי כרגלי לבית וחתמי בערה בי . וכערב
 שלח לבנו לומר לי שהיה רוצה לבא אליו כלילה . ואמרתי לו
 שאני הולך להגביר סי' יצחק עקשיירה די מאטוס שהיא
 אהובי והלכתי שם אחר מנקה שהיה חולה :

יום

ה' בא לבקר הגאון ר' שאול ושאול ששלח לו ברכי
 יוסף והיה לי ממנו כבוד גדול : ליל מוצאי ש"ק א'
 קדר בשלח הלכתי אלל הרב שלם והיינו שם בכבוד וזיותי
 שתבא סאליאה והלכתי בה לבית :

ביום

א' בא אללי הרב שלם לבקר והראה לי אהבה ואני
 כבדתיו כבוד גדול וכלילה טרם הליכתי אלל הרב
 הנז' הלכתי לפרוידונטיו ומקרתיו לו כחב השליקות . יום כ'
 בשבת התחלתי לבקר הפרנקיס והייתי הולך בסאליאה וכלם
 כבדוני כבוד גדול . והיו שואלים לי על המארכיזה מפאריץ
 והייתי מספר להם ענייני הנוים שעברו לי בפאריץ והיה
 פלא בעיניהם :

ליל

מוש"ק א' יקרו הלכתי לבית הרב שלם עם חר"א
 זכני ה"ו והיינו שם כשתי שעות והותר כד"ת
 וקיפורים . ליל כ' בא הרב שלם אללי וישב כג' שעות . ליל
 ג' הלכתי לבית ר' משה אלואריש אחי סי' שלמה מבאיונה
 ואהובי בנו ר' יוסף חתן הרב שלם ועשו לי כבוד גדול .
 ומשם הלכתי לבית הר' שלם והיה לפניו סוביות המנות
 דעבוד הנוש רינח לנפשים . ואני חכף כשישכתי אמרתי להם
 לשונות המש"ל והכ"ס ומהרומ"ט ט"א ותשובות הרשב"א

וכו'

מעגל טוב

וכו' ויהי לנכ :

י"ג אדר הקעניתי קענית אסתר אכל היותי מעוך וכחות
כיום פורים שלח ה' שלם פאן איספונג' אדו גדול מאד
וסורטוקאליס ולימוניס . ואני שלחתי לו מיני מתיקה
מהחשובים . וקי' מדינה וקי' מיקיטה שלחו מאכל חלב
ויין ומתיקה . וקי' ר' דוד הכהן שלח חומש חמשה חלקים
מכורך יפה שנרפס מחדש זה שמו עזרה סופר :

יום ש"ק ע"ו אדר הלכתי לבית הרב מהר"ר שאול הי"ו
אשר הזמין אותי לסעודה ג' וקבלני הרב וכנו וכל
כני כיקו בכבוד גדול . והלכו להקפלה מנחה כבי"ה הכנ אשר
לו שם והלכתי עמם והעלני לס"ת ואחר כך סעדנו בכיתו .
והרבנית אשתו שניה וכלתה אשה ר' ליב הי"ו כשלחן . והיו
שם כמה למדנים וגם ר' ליב הירש ואני ברכתי כ"המו
ועכבני הרב הנז' . ואחר ערבית באנו לכיתו ומלאנו שם
שלחן ערוך . ועלו בנין כשתי אמות דמות חלה המלך
ומרדכי יושב בשער המלך כלבוש פרסי וכולה וכירה וכה
אסתר על המטה ואחשורוש והמן נופל . וחץ לכירה זו מלך
אחר כרחוב והמן קלוי . ומסביב כל הבנין בעלי מלחמות
מקיפין . וכמה לו וריס נאים למראה בנוונים שונים . וכל
זה עשו מקוקאר לכה כחמה גדולה . ושם זה בעשרים
סיקיני לרוב המלאכה . וכמדומה שזהו דרוון ששלחו להרב
איזה קליניס . וכל השלחן מלא ממגדים פירות ככריתין
וגבינה וכקוב בה כשר ופסח ודונמת קשואין כחומץ הכל
מקוקאר . כאופן שהיה שלחן מלכים והקחילו לכא למדנים
וחשובים והיה הרב מרבר ד"ק . וגם אני הלעיר דברתי אשר
חנן אלהים את עבדו . ובאו מינו זמר ועמד בקוך זה אחר
הריקים ועשה דמות דרום ועשה דברים כל"ה ק כחרוז
מלוכלך . ואחר איזה שעות עלה הרב עמנו למעלה וסעדנו

שם סעודה גדולה . אך אני נוהרתי כי לא הייתי יכול לאכול כלל וכדוחק אכלתי מעט פת ועוף . והב"ה המזכות הרב לסי' חרף ואמר ברשות הרב המופלא הגאון המפורסם בע"ה ובכרעות ה"ה ש"ר . ואחר כך"ה המז' ירדנו למטה ובאו מיני זמר אחרים יפים . ושלח הרב והביא סאליאה ובאנו לכיף קרוב לחלות . ומינינו שם הרכה אנשים ונשים כמוני זמר ובהוכס סיעה של בעלי פרלופין מרקדיו ומתהולליו ועוד באו כמה מינוס כפרלופין חגרים ותורקוס וכמה מינוס . ותכף קמתי ועליתי לישן והיה לי לער מהאילטומכא שעס שנוהרתי מ"מ הייתי מלעער קלת וישנתי אחר חלות הרבה . וכיום הייתי ברוע האילטומכא וכמשך חייה ימים שלא הייתי בטוב :

ליל ג' ויקהל ח"ו אדר הייתי אלל הרב שלם שהלכתי כעל כרתי שהייתי חלוש המוג :

יום ד' שמעתי בת קול מנהמת והעיר נכוכה מסיבת יודת הרוקס כלונררוס . ואמרו שהפקירו הגבורים הפקר מרובה כזה . ועוד היו שתי שברונות מגוי וישראל מסך ש' אלפי פ' לורוניס וכל העולם הגיע אליהם הפקר . וסי' אהרן קאפארוס לקה ככפלוס . ומחמת ערכוב זה לא נעשה עמי דבר בענין השליחות ועוד היו קלת מפקפקין ומתערעמין ויש על שלח בקרתיו ויש על שזה שנים כמות החכס ילחק בן דאנא די בריטו שלחו אחריו על ידו פקודי קושעא ברץ לע"ה ק ירושלם ולא רליתי לבא . ואח"ז הזמינו להרב מהר"ח אבולעפיוא ז"ל כשהיה כסאלוניקי . ואחר שנתן להם ריבור הלך לאוזמיר . ונמלא באוקו פרק הרב שלם שבא להרפיס ס' שונה הלכות ולקחוחו . כי היה להם לבזיון שקירכנו לבא אללם . ועתה חייה טפל עורר את חניחו כטענה שאח"ך הייתי כמלרוס ויש שלא הוטב בעיניו דברי האגרת

מעגל טוב

האנרה הרפוס ואמר ששם משכתיס אותי שאני חלקתיה ולא
כחן שיהיה שם שבת . ובפרט שאומרים עלי דווינו וזה ר"ל
אלהי ולא יכון וכזה וכזו-כאופן שכשמעי את כל זאת ולראות
הענין משתאה גדל לערי והשקורה קורה לשקדירותה
ועברתי רוב השבוע כלער מכמה טעמים :

ליל א' מס' פקודי מוש"ק כל הלילה היו עושין ברחובות
שמחה ופרלופין ושעיוות כשכיל פורים כאלו העיר
שלהם כפרסום גדול ברחובות קריה . ורובם אשכנזים שיש
באמטיררס יותר מן' חלק נפשות מאשכנזים . והעיר קירוח
והם לוקחים החירות יותר מ'אוי כאלו הם המושלים ומלכי
ארץ דבר פלא :

ביום ז'ך אדר הלכתי עם סי' בן דנא לבקר לגוים כריטאנו
איבולומאן . קארלו פירנאנדו . ונחנו לי כבוד
גדול וביותר איבולומאן ונחן לי ד' ליטרי ג'יקולאטי להיותו
עשוי כביתו :

כ"ט אדר שבת קרש הייתי בבית ובליל שבת קרש הייתי
קר וזעף מאד :

ב' ניסן הייתי אלל סי' ילחק בן דנא ואסף סיעה גדולה
בי"ד נפש קרוביו ואוהביו . והיינו שם כג' שעות
מעלה עשן וטוי ולחם הקלוקל ואכזריות . והייתי מדבר
בענייני א"י וחמשת המינים ועניינים שונים . וא"ל לר לי
עליכם שאם תחשבו שכ"ז גוזמות וסקרים איך תחשבו כיראי
ה' ות"ח . ואם תסברו שהיא אמת מדוע לא יקרע סגור
לככם ויהמו רחמתיס . וכי תאמרו שהזמן כונה אליכם .
למה לקומידיהס ותענוגים לא תקמנו . וכיום הלכנו עם
הפאדרינוס ורובם לא קבלונו : ג' ניסן כלולה הלכתי להגאון
מוהר"ר שאול הי"ו ודברתי על האשכנזים וראיתו מלונן
וקר :

יום שבת קדש ס' ויקרא דרש הרב שלם בכ"הכנ ספרדים
 ובסוף הדרוש הקיץ להזכירני לו ולשליחותי בגמרא
 ואלמלא היה פ' בשלח היה עושה תועלת קלת. אך נראה
 שזה היה מוכרח לפנים משום כתב הבא לו יום ה' משרי
 כבאות פקידו קושטא המזרזים אותו ע"ד זה :

שבת הגדול היותי סר וזעף על שלא עלה בלב שים אדם
 לקרוא לי בליל פסח ואנכי תרגלתי באיטאליא
 רבים לוחמים אלל מי אקב ובאן אין קול ואין עונה אפילו
 ברמז: ליל פסח עשינו הסדר יחידים וכאמת שלא היותי
 כל כך בטוב. אבל לא דברתי הלילה והיותי בענין הסדר
 כינוני. וכיום באו לבקר איזה רשומים נער יכתבם: יו"ב
 של פסח הלכתי אני לבקר לרכנים וקלת אחיבים וכן יום יום
 מחש"מ. וגם הרב שלם בא לבקרני בחש"מ והיה יום סגור
 ושלג ובא בקוך ס' אליאה: ליל ש"ק ז' של פסח לא היותי בטוב
 וגם היום היותי בשחורה וכמעט רוב המועד לראות עניוני
 רק ומלונן. כי הגביר ס' אהרן קאפרוס לרוב עסקו וגם
 שהפסיד י"ד אלף פ' לוריונים באקאסיונים נהרשל מהנכיה.
 ויש כמה שהקפידו שלא דיבר להם וכפרט ס' ולחק נוטייאה
 הלכתי לבקרו ומפיו לפידים והלובו על ענין הפאררונוס
 מהקארשלוס ורוע הנקנתס. והוא היה מראה כמהאונן
 עלי אבל כבר כחנתיו וראיתו כי אין בו אמונה כי אם איש
 דברים לבנות אחרים. ואחר ליל שבת זכור העלים עיניו
 ולא בא אללי ונתרחק מאר מאר. אף שבאותה הלילה
 הזמינתי לפסח מבטלו בלכו ודיו. אבל בקושטא על ענין
 הריוקולטס אני בלער ומה גם סס' אהרן כל הפסח היה
 ככאים רומאטיוזמו ולא ילא י וס' קואסו א"ל שישארל וגם
 הוא חלה את רגליו ולא ילא בפסח. ואני משקומס אליך
 נשאתי את עיני היושבי בשמים בו כעת לבי ונעזרתו

מענל טוב

ועזרנו על דבר כבוד שמו אכ"ר :

ועוד

הייקו קר וזעף על שטיות אברהם גבאי שהוא
ילד לילה אחת וסמוך לחלית הלך לסי' אזוידו
ודפק מאד עד שפתחו לו ובה אחר חלית לכית ולילות אחרות
הולך ברחוב כמשוגע וזעק ייא פ'תאח ייא דזאק ייא
בארים כמו שעושים הישמעאלים בערכיטאן . לא וחשוב
באמשטרס מה יתרון לארס שטיות אלו . וגם מרעבתנותו
וגרברנותו למשוך כיון כשרו . ושתה היין שהיה בקנקנים
וברוחק שהספיק לקידוש והכדלה . גם הוא מליץ מן החרכים
ושומע מה שמדברים . גם עושה שטיות ככית סי' אזוידו
וכית סי' בנימין והכל מכאיב לבי ואינו כדאי שאדכר לו
קורא אני עליו אם תכתוש את האויל . וגם לפעמים ישיב
כעזות . יה"ר שהוא ית' יקצר גלותו ויבנה לי בית באמן
ויילני מזה ודוגמתו כי אינו יכול לסכול לרות מכית ומחוק .
ועל הכל אני מודה לשמו יתכרך כרוך הגומל לחיובים
טובות שנמלני כל טוב :

יום ג' קרר שמיני הלכתי לבקר להרב שלם ולתנחומי סי'
אחרן לומכרוזו שמתה אשחן וכערב בא אללי הגאון
מוהר"ש נר"ו ובנו הי"ו והיינו משתעשעים כד"ת קרוב לג'
שעות . וסיפר לי הרב הירש מבאלחוב ששמע מפי מגירי
חמת שהגאון מוהר"ר העשיל בשנת ת"ח הלך לוינא והיה
שם אב"ד מהר"ש בעל ווי העמורים ולא החשיב כל כך
להרב העשיל . והרב העשיל שאל ממנו פירוש דיבור תוספות
ואמר שיעיין וישיב ועיין ולא מלא ידיו והתענה וככה
והתפלל עד שכא לו בחלום אביו הגאון בעל של"ה ואמר לו
פירוש דברי התוספות ולוהו ליוהר ככבוד הרב העשיל שהוא
נשמת ר"ת . ואח"כ שלח הרב מהר"ש להרב העשיל שיכא
ככ"הכנ שלו ועשה לו כבוד וא"ל פירוש התוספות . ונשכע

הרב העשיל כרכים שאין זה כי אם שאמרו לו מן השמים .
 ועוד סיפר כי הרב העשיל היה לומר בהלכה וראה דברי
 מוהרש"א וכעס וזרק הספר לארץ . והיה מלטער איך
 אומרים על מוהרש"א גדולות ואיך טעה . וגודמן שם שכה
 בחור א' ונכנס עמו בדברים עד שהרב א"ל דברי מוהרש"א
 וענה אותו הכחור וא"ל אפשר שכוונת מוהרש"א כך היא .
 ונתכהל הרב שראה שכיון מוהרש"א לאמת . ונשבע שלא
 לחבר ספר מאחר שאפי' הוא לא כיון בדברי מוהרש"א וזלזל
 בו וכך יעשו לחיבורו . עוד סיפר שהרב ש"ך רץ ו' שעות
 לפני העגלה של הרב העשיל והיה מראה לו קונטרס מש"ך
 בעגלה . והיה אומר לו הטעה איזה טעות ועכ"ז יתמיד .
 עוד סיפר שהש"ך היה יודע שם הכותב והוא היה מרכב
 והקולמוס כותב מאליו . ומש"ה כתב כמה ספרים . וכ"ז
 שמע מגאוניס קסט דברי אמת . ובה"אג שמעתי שהש"ך
 היה לו שם המליצה למלוא חכף הבקיות :

ובערב קודם מנחה הלכתי לסי' משה סואסו והייתי
 שם עד זמן מנחה מבקש ממנו שישתדל
 כנביה . והוא מתוק מדבש רך בן גדולים כישן ונחמד .
כ"ו ניסן בבקר בא הר' שלם והיה מיסב ב' שעות מספר
 סיפורי הנהגתו בעיר בילוגראדו . וביום ז"ך ניסן
 הלכתי לקוחר גדול גוי ויראנאנדי בקארוסא של סי' מדינה
 עם סי' יצחק בואינו די מיקטיע והלכנו שם וכיכרנו כבוד
 גדול ונתן לי ב' כתבים ריקומינדאסיון ללונדריס וטורין .
 ושם היו כמה גויות משחקות בקארטין וכשנכנסתי ושכתי
 כסוף הבית . ובא הסוחר שם והסביר לנו פנים ובא גלח
 אחר אללו והיו שואלים בעיב ירושלים ואני הייתי משיב ע"כ
 טענותיהם וכמדומה שנתקלו . וישכתי שם כשעה קטנה
 וכאם הקארוסא וחזרנו לבית :

מעגל טוב

ליל ר"ח אייר היותי אלל הגאון מוהר"ם נר"ו ודברנו
 בענין ס' קבלה ומגידים וסיפורי מוהר"ם ז"ל
 מס' סווינות כ"י . יום ב' אייר היה יום קשה אללי שהמעמד
 השיבו פני ריקס ע"ד האגרת הבא להם מקושטא . וגם
 בראותי אורך העניינים מהא'כות ואני בער ולא ארע מה
 אעשה . רק בעתתי ואכעס בה' הוא יוליאני לאורה למען
 רחמיו ויוליתנו ככל אכ"ר : כיום העשירי לחדש אייר באו
 ס' אהרן קאפארוס וס' משה די ילחק סואסו יל"ו
 הפאדרינוס (ונלע"ד דאחנא סימנא נחית כלאן עמך כיד
 משה ואהרן) והיינו מרבדים על ענין האשכנזים ולונדריס
 והסקיור לי פנים ופוח : ו"ד אייר בלילה היותי אלל הגאון
 אכ"ר האשכנזים והסקיור לי פנים מאירות . וכיום ט"ו אייר
 הלכתי אלל הרב שלם . יום ט"ז אייר בערב באו הפאדרינוס
 והלכנו אלל ועד האשכנזים בקארוסא ונגמר הדבר בכי טוב
 ת"ל . ובא הגאון מוהר"ם שם והליץ בערו ונכתב כפנקס
 שלכבוד הרב והפארתו נאנו . כי בחדש אדר נסע הר"א זאבי
 הי"ו מבאן שהיה שליח שלהם ולא יש ב' חדשים מנסיעתו .
 ובאמת שזה חסדו יתברך אשר נאן כלבם להטיב . הלכ"ט
 כל"ח וברוך שב"ל ומרומם ע"כ ברכה וחהלה :

כ"ט אייר בערב הלכתי לבית ס' אהרן קאפארוס ובא
 ס' משה סואסו ועשינו חשבון מכל ההכנסה
 ונכתב בספר הלכ"ט כל"ח . ומיום ג' התחלתי לבקר לאנשי
 המעמד וייתוס די לה נאסיון ואשר לא נמלא התחלתי לחלק
 הכתבים לאות על השיאה : וכיום ש"ק ס' באר אחר תפלה
 באו רוב הפרנקיס לבקרני על שידעו שהיותי נוסע לשלום :
 יום א' במדבר הלכתי בקאליסו עם ס' קאפארוס הי"ו
 למעמד לתת להם חיונות . ובא הרב שלם לבקרני : יום ב'
 בא הגאון מוהר"ם לבקרני ובסוף היום בא ס' מדינה עם
 הקארוסא

הקארוסא להוליכנו לקפינה • ושם היו בשלשים בני אדם •
 והיה לי כבוד גדול מאד • וליוונו מאמשטרדם עד האויף
 הכחור קלונימוס :

ר"ח סיון בעיר אויף הלכתי להחזן ר' שלמה סרוקו
 ומסרתי לו הכתבים ואחר כך הלכתי להרב הגדול
 הקסיד מוהר"ר שאול סנ"ל גיסו של הגאון מוהר"ם
 מאמשטרדם שיש לו אחיו בת הגאון מוהר"ר ליב • והאשה
 הזאת אמרו שהיא חכמה ולנועה מאד ונותנת מליכה •
 ופעם אחת כתבה חרוז ושינתה בחרוז מת' לכ' • ואחיה
 הגאון מוהר"ם השיגה בכתב והשיבה היא וקוי ה' וחליפו
 כ"ח • והקסיד סנ"ל קבלנו בכבוד גדול • ובערב הלכתי
 לבקר לסי' משה די פינטו ולהקלין המופלא רבי טוביה כועז
 שיש לו פ"ג שנים וכינוי גדולי העיר אשר ברכו ה' בכניתי
 ועושר גדול ומושל ער וגדול ואהוב בסאר השררה והטו אלי
 חסד מאד • וכל העיר כולה היא נאה והיא כמו גינה אחת :

י"ד סיון אחר מנחה הלכנו לכארוץ קואסו בקארוסא •
 ושם כמה גבירים קרובים ובכדנו כבוד גדול משלחן
 מלא מגרים • וראיתי שם ס"ת קטן מלא היסט כפול כתיבה
 קמה וקלף מבהיק דבר נאה • וההיכל קטן וטעם עזו שיה
 ממון דבר נאה • וראיתי מגילה כתיבה קמה ארוכה פחות
 מקשר גדול • וכאנו בקארוסא לבית בשלום : וככל אלו
 הימים אברהם מכעיסני ובכית לא ישכנו רגליו יום ולילה
 לא ישכות לנוע על העלים :

כיום ט"ו סיון הלכתי לבאכינוטו של פרינליפי • ושם כל
 מיני שרלים ועופות ודגים וחיות ונחשים ועקרבים
 ופאפאנאליוס לרוב כולם חנוטים • ויש מהם שהושמו
 באגואה פ'ואירטוי • גם בהמות גדולות ולבאים מוקרים
 מהכשר וממלאים עורן כתבן ונראה כאלו הם המדברים •

מעגל טוב

גם כל מיני קולעים ומיני ארבה . ודמות ותכנית פלטין
וכמה מיני חכמה ומחלכי זהב וכסף ונחשת . ואכן שואבת
גדולה מאד . וכמה מיני חיות הים ואכנים שפולטת הים
מינים ממינים שונים . גם שני אנשים קנוטים ונעשו
מומיא . וכמה מיני עשבים וכיולא כלו מלחמה ויד של עץ
שנעשית לחקר יד והיה משתמש בה כמו ידו ככל . ומנעלים
של ענק אחר . ואכנים טובות גדולות קלת . ריחמאנטי .
רובין . זאפירה . איזמיראלרה וכיולא יוקר משלשים מיני
אכנים טובות . ועופאקיו אחד דמות י"ב ליטרין כלי תיקון
וכמו רמון קטן ממנו תקוקן שויס כמה טונליס . וקיכה
ובה כמה מיני כשמים ודמות כמה דברים מהג'ינא . ואיש
אחד כזקן מהג'ינא נראה שהוא מרכר . וכמה סידורא
עליס עם דמות הקן של כל אחר . וכמה חיות הים ועופות
גדולות נכבשים מינים ממינים כולם קנוטים . וכמה מיני
אכנים שלכעס וריקומס נאה והוא טבעס שכך נולדו .
ודמות קואדרו אחר מאכן שנמלאת נאטוראל . והעופות
והדגים יש הרבה מהם . והשרטים והקולעים לחלפים .
וכמה עשבים גדולים וקטנים . וכמה עשבים לרפואה
ממלכות אחרות . והאדם מן המומיאל הנז' יש לו אלף
וחשע מאות שנה . ויש מאלו העניונים כמו ששה חדרים
גדולים וכינוניים . וכמה חיות מוקרות הכשר ונשארו
דמותם בעלמות שלהם . ודברים שפולטת הים מינים
ממינים שונים . ובאמצע איזה חדרים יש שלחן גדול ועליו
כמה עניונים שונים ומשונים והכל הם דברים נפלאים .
ובתיכס יש מין עץ שנעשה אכן . כאופן שהכל דברים
מופלאים מחוקנים במגדלים ועליהם זכוכית והפתחים
סגורים והכל מחוקן . ובאמת הוא פלא והפלא . והכל
מחוקן בקדר יפה ונאה ונקמד דבר המכקילומעט מהנשאר
כזכרונ

כזכרוני כתבתי . ועל כל דבר קטון או גדול אפילו שרשים
קטנים וחולעים ככל אחד יש נייר קטן מאד כתוב הנומירו .
באופן שלגבי זה החדר של פאדוכה הנז"ל הוא בקוף בפני
אדם ומה דמות וערוך לזה :

ביום ג' ל"ס' בהעלותך הלכתי לכית הרב והוא היה יאן

בחדרו והמשרתת הקילתו . וירר ונפל מהמדרגה

ולעק לעקה גדולה והיה לי לער וברוך ה' שלא אירע לו

היזק . ועוד היה לי לער ביום זה שקבלתי כתב מאמסטרדם

שכיום שבועות היה הרב שלם מדבר לכל הבא אליו ראיתם

לפ' על שלא לקח עמתי לא הלליח כל כך . וגם דיבר הרבה

בענין אחד לרינא שאמרתי והיזה דברים עוד עלי בקורה .

ואני נעניתי משמוע . דמ"ס עלי האמת אהו ואני בער ולא

אדע . אך מ"ס שלא הלכתי פעלתו לא דיבר נכונה שלא

יעלני . עוד נלעערהו שאיכרתו המעות שהנחתי כגורל .

ועוד שכל לי כתב מלונדרים שלא ראו לתת פ"ק ונלעערתו .

המרחס ירחס עליו וויטיב אחריתי כי"ד :

יום א"ך סיון נסעתי לרוטרדם עם ר' יחזקאל ור' משה

לענין ור' שמעון זימיר : יום כ"ו סיון עשו לי טיול

והוליאו כמעט ל' זהובים כטיול זה כשבילי והכל כשמה

רבה : והוא פלא ונקים גדולים . שבחורף כהיותי פה אין

דובר אלי וסורו קראו ובנסיעה נתנו דוקארו אחד . ועקה

הפליאו לדבר ולפזר ולתת . גם ר' משה שפרוגר אמר שהוא

הרויח כלוע י"כ אלפים מהכרכה שכרכתיו בחורף . וגם

בהאב כשבאתי שהייתי אלל ר' איוזק סג"ל ליוזן ועלה על

לבי לברך אשתו כנסיעתו . אמר לי שהיו ע"ו שנים שלא

נתעברה ולא אירע לה שום ספק עיבור . ומעת שכרכתי

עקה היא כספק מעוברת . וז"ש אל תהי כרכה הריוט קלה

והן הן מפלאות תמים דע"ס . אכרכה את ה' ככל עת תמיד

תהלתו

מעגל טוב

תהלתו כפי . אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי . ה'
וגמור בערי ה' חסדך לעולם מוא"ת :

יום ו' תמוז ב' שעות קודם חלות נסענו בדילויז' סא
והיינו הולכים כל הלילה וכל היום עד ז' שעות אחר
חלות שהגענו לשלום בפאריז . ובא מוסיו פ' אברי והלכנו
לכית קרובתו ועכבני ר' שעות . והראה לי הוא וקרובתו
פנים יפות מאד ורלו שאוכל שם עמהם . ואני אמרתי איני
אוכל כי אם בימים ללוים על ידינו ונתרנו . ואני אמרתי
לגוי הנז' שיאמר לי כמה מאמין . וא"ל בה' א"י . וחקרתי
בזה ונראה בעיני שכך הוא . ואמרתי לו א"כ בבקר ובערב
חאמר פסוק שמע ישראל וקיים ז' מלות ותזהר משיתוף
בכל אופן כי אם יחוד גמור לה' א"י . וקבל ואמר שלא
ותפלל כי אם לה' א"י . ובכואי פעם ראשונה א"ל סי' אברהם
ויראל שתפלל על המלכה שתעבר וזה ר' תרשים שנתעברה
וא"ל מוסיו פ' אברי ראה שתפלהך עשה פירות . והשכתי
לא בדרקתי אלא בזכות אבותי ז"ל :

י"ד תמוז הלכתי עם מוסיו פ' אברי לבקר קונטי
מאלובום . ונחז רשות וכתב לי לשומרי ספרי כ"י
מהמלך אשר כביכליאופיקה שיתן לי ס' כ"י להעתיק והלכנו
שם ולקחתי נומוקי ר"ר על החומש . והוא פלא לקחת ספר
משם אפי' כרפוס וכ"ש כ"י מהספרים של מלך : ואחר כך
באותו יום היה לי זער כי סי' אברהם נראדין כבודיחוס
שאלני מהו להוליא אשתו כגט על כרתה . והשכתי שאסור
ואמר לי שיתן לו ככתב . וכדי שלא לטרב כתתי דאשה
ראשונה זנועה וכלי מוס ויש לו כנים ממנה אסור לגרשה .
והדברים מנועים לשמואל פינ'וטו שרפה לגרש אשתו והיא
אינה רופה כגט . ומשה אבוקאטו שלו סיפר טענות ובכלל
הביא דברי וכתב זה האיש הוא שליח לקבל מעות לעניו

א"י - ושלחוהו מפני שהוא כאמן אבל לא מלך חכמתו - וזה
 סכתב הוא כשכיל מעות או שהוא לא ירע בענייני הדונים
 כלל - וזה שאומר אינו מליין מקום ואינו בכל התלמוד - רק
 שאמרו בהגדה כי המגיש אשתו ראשונה מזכת מורוד עליו
 דמעות ואין למרים דינוס מהגדה - והאריך בזה והדפיס
 הכל וחילק לכל הפאראמינטו - והיה כל זה בעצת ליפמן
 קלמיר שהוא פרופ' יסור מתועבה אהת - ונלוה עמהס רב
 מבורריהוס והוא פק"ר - ר"ת 'פיג'וטו 'קלמיר' רבא - והי"ל
 לער מאד על שנכתב וכדפס וזה ילך להמשטרס ל'ונדריס
 ב'ורדיאו ר"ת 'אב"ל - יה"ר שיהיה לכפרת עונותי ולא יוקיפו
 בני עולה לענותני - וגם היותי כלרה גדולה לראות חולפתו
 של אברהם גבאי ואין אפילו יוס אחר שאינו מלער אותי -
 ובאמת אס כאתי לכתוב ענייני אברהם היה לריך קובץ
 גדול אלל אברהם - ואני חס על איבוד זמן וגם שלא לכתוב
 כל גנותו וה' יודע כי לר לי אפילו בזה - אבל זאת אעשה
 לפכותי לערוץ ודאגה בלב איש ושיחנה - לכן במק' לי עברתי
 בכוא דו'אג וה' הטוב יכפר בער כו"ר :

כ"ו תמוז בא הלי סי' אליה פירפינויין ואחרס עמו
 והביאו קארוסה והלכתי עמהס לקוחרי הגוים
 הגדולים שהכאתי להם ריקומינדאסיון - וקבלוני כולם כסבר
 פנים יפות וכבוד גדול ת"ל :

יום י"ד אב היריד סי' אריויני היה כקרתת שלישיית
 והייתי כלער גדול - וכיום הנז' בא הרופא מוסיו
 ראסט והביא גלח עמו - והיה רשומה בירו כמוך' שאלות
 לשאל אותי ולא נמלא שוס ארס - והיו שואלים כלשון לרפת
 ואני משיב קלת כלרפת וקלת כאיטאלייאנו כאופן שהיונו
 מכינים זה את זה - והגלח היה לו נחת רוח מתשובותי כפי
 הנשמע :

מעגל טוב

יום כ' אלול אחר חלות כ' שעות הלכתי לכית המיניסטרו
 הגדול של המלך על ענייני חוק האיסטטרו וכתתי לו
 האגרת של מאדאמה אדו לנכדתה אחות מלך צרפת לואיז
 ט"ז והיא נשאת לכן מלך טורין פרינציפי די פיימונטו . והיא
 בשרה רחוק כמה מילין . וקבלנו בסבר פנים יפות ואמר
 שהוא יתן לה . ומדי עובדי ראיתי הרחובות והשווקים של
 טורין יפים ומתוקנים . גם הפאלאסיוו של המיניסטרו הוא
 נחמד . ומזה אחר יש המיניסטרו הגדול של האיסטטרו
 וכל ענייני המלכות סביב . ויש למלך כניסה מהיכלו לשם .
 וכעד החלונות ראיתי קצת מהג'ארדין של המלך מחוקן
 ויפה . וכחזרתי להיותי מעיד וכחות וקצת חולה הי"ל לער
 והייתי עוף ויגע . וכלילה לא הייתי בטוב ולא יכולתי לקים
 לתפלה . וכיום זה בא האינכאשארור צרפת לבקרני עם
 משרתיו מפני ריקומינדאסיון של קונטי מאליווה מפאריז .
 והיה כבוד גדול ליהודים שהוא במקום מלך צרפת . והוא
 חשוב מאד פה . אי משום גדולת מלך צרפת מלך אדיר .
 ואי משום שבנות מלך סארדיניא שהוא פרינציפי די
 פיימונטו וכך סאסיה נשיאות לאחי מלך צרפת מוקייו
 קונטי די פרוכ'ונלא אי מוקייו קונטי די ארטואה . ואחות
 המלך היא בלתו נשואה לבנו פרינסיפי די פיימונטו יורש
 עזר . וגם אשת המלך היא ממלכות צרפת . וגם כל גדולי
 הסוחרים והבאנקירים כולם באו לבקר בכבוד גדול אף
 שאנו לא הלכתי להיותי קצת חולה . ופי אמלא תוכחות לבני
 עמנו . כי הן בעון הגוים והשרים מכבדים יותר מהם . וגם
 ערכתי לפניהם קדר הכרלות מזמן שהייתי בכיאה ראשונה
 שעשו לי כבוד גדול ונרבות היחידים ומתנות לי . ועתה ארם
 לא זכר . וחדשו כמה פרקים בהלכות קמיצה . וכורחים
 מהשליט שלא יהיו תחת אהל אחד חוי להם . וכזאת וכזאת
 הרחבתי

הרחקתי הרברים תרי נמאה מרכרים שכלכ :

יום יו"ד אלול כא רץ מעיר מונקאלו ושלחו ג' סיקיני .
 ושלחתי פעם אחרת ובתתי בנייר קטן כלשון
 הזה : יחדי מונקאלו . מאד נלעצתי על אומץ לבכם
 אשר לשעבר שלחתם ע"ז ועתה בקוקף הלות שלחתם שלוש
 חסת שלוש רגזה ארץ ותרעו כי יש אלהים בישראל שלש יהיה
 לכם . ואנחנו כשם ה' אלהינו נזכיר . ע"כ נוסח בנייר קטן
 ומע' החכמים כתבו להם בקוקף גדול והם פרעו הרץ .

ושלחו ח' סיקיני כמחילות . ולהורות מה הפרש יש כזמן
 הזה לזמן שעבר . אשריהם ישראל מגן הכות עזרם ומגנם :

יום יו"ד אלול מוש"ק היותי ככאכ שניים ועב"ז הלכתי
 לב"הכנ . וכא אברהם גכאי ככית כרי שהולכהו

עמי אחר שהיה כמה שכועות שהלך לדרכו וליערני וסוף
 דבר לא רייתי לראותו ולא לתת לו כתב . כי ירא אנכי

ממרותיו הרעות והלך :

ישנת תקל"ח כ"ה אלול הגעתי לפיסא מהשליחות ובאתי
 לבית חמודי סי' רפאל והיה יסיר ובכתי שהחיינו

ואחר איזה שעות נתתי לו ספר הפלה אמשטרדס חשוב שני
 ויניחיואנוס דוכלה שאינו כנמלא ורירומיקה עם מי רוח וב'

פ'אלוליוס משו ואחר משלי עץ רידאל של כסף ואכזריות .
 וקסת לבן של עלם מלרפת . ועוד שאר דברים כהנה וכהנה :

יום כ"ח אלול נסעתי בכקר מפיסא ללוורנו עם סי'
 הח"ל יו"ו . וכא לקראתי ידיו הנכיר חקני ואחר

כאו האהובים סי' פיריראס וסי' מיראנדה וסי' אברהם
 יהודה פ'ארו בקאליסוס ונשהעשתי עמהם . וסערתו אלל

בתי . ובקרתו להגביר סי' מיכאל יו"ו ולהגבירים סי'
 פ'ראנקוס הי"ו . ובלילה נחעלסתי כאהכים עם ידיו

ואוהכי אחי וריעי אנשי חסד סי' גברואל וסי' ועקב פירירא
 יו"ו

מעגל טוב

ו'ו'. והיונו כל הלילה מתענגים. והגברת התקירה חמם
והגבירות בלתייה שלחו דרונות ושונים לסי' רפאל ו'ו'.
ביום אחר תפלה באתי לפי'סא והבאתי הדורונות ונזמי האזן
גם שלח ידיו סי' יעקב ב' טבעות ונתפרסמו הדברים
לטובה ולכרכה:

שנת גדול' יהיה כבוד' הבית הז'ה היא שנת הקל"ט.
ביום ז' חשון ברכיעי בשבת קדר והיה כרכה
הנעתו לפרק הכונס את הבתולה הכבודה והלנועה מרת
רחל מב"ת בעיר פוסא. יה"ר שיהיה בס"ט ובמזל ז"וע
לאורך ימים ושנות חיים ועושר וכבוד וכרואות וזרע קרש.
ונזכה לעלות לארץ ישראל ביושב והשקט וכטח מרוכ כל
נק"ו:

שנת תקמ"ג י"כ כסלו בא לי כתב מירודי בני הקטן
ו'ו' מטראכל'ס ומינה ירעתי עי"כ מהגעקו לש'
ושנעשה לו נס שבייאתו מן הספינה נפל כולו לים. רק
שתפסוהו בכגרו בקוקף ברוך פודה ומליל. שנה זו כשליש
המלעי מתרש אלול בא בני יודיו ואור עיני ח"ר אברהם
הי"ו מתונס יע"ח ללאזארטו לשלום. שבת נכבוס דרשתי
בושיבת הג' המ' סי' מיכאל ו'ו':

שנת התקמ"ה שבת הגדול בבקר היה לי קרירות
והלכתי להתפלל. וקיה לי תאוה לקטנים אך
עלתי שתחלתי ברוך שאמר. ואחר קדושה הלכתי ולא
היותי וכול להטול מים וישכתי כלער עד אחר קדושת מוסף
ובאתי לבית והיותי כלער ואח"ז הלכתי לרוש ודרשתי שעה
וחלי כלער יואח"כ קודם מנחה באתי לבית כלער והתפללתי
מנחה וערבית כלער: ט' ניסן ליל ה' במעט לא ישנתי
והיותי כלער וכאב בקטנים עוף טוף כל הלילה וכל היום
עברתי לרה גדולה. עד שבע"הר לא התפללתי כי אם כרוחק
גדול

גדול קריתו ק"ש עם הפלין רש"י. אך הקב"ה רוחם עלי
 ויכולתי להקפלה מנחה אשרי ועמידה בדוחק ובחפזון
 דמל'רים והיותי מטעור כל השכוע אך לא ביום ראשון.
 ומים משורש די אלטיאה היו טובים לי מאד שחקף העבירו
 הכאב: ליל התקדש חג נאסף הקי' אל'איוולים הי"ו וטפס
 עמנו כמנהג. והיותי אומר ג' גנורים בפסקות ראשינות
 של הגדה. ולא עזרתי כח לדרוש ולתור כמנהג. וכרוך ה'
 שלפי העיבור עלי היה רחמים פשוטים כב' לילות הפסק.
 ומיום ראשון לא הנחתי כמעט שום אדם ליכנס אליו ואפי'
 הקרב הקרב בדוחק היה רואה פני והולך. ובע"ה מיום
 ח' עד יום ח' של פסח לא שמעתי קדיש קדושה וברכו.
 ויום ש"ק ח' של פסח אנסתי את עצמי והלכתי לשיבה בכהק
 וקודם ס"ת יצאתי לעשות קטנה וחזרתי ועשיתי פתיחה
 ההיכל ועליתי לק"ת וקודם הפטרה יצאתי והלכתי למנחה
 יום ש"ק יו"ט כ' :

ח"י ניסן אור ג' בחלת הלילה בה"ש כא בני ח' רא' הי"ו
 מארג'ל והיה כאיספייאג'ה עד יו"ד בבקר. ועבר
 בים זרה מרוח קערה. וכיו"ר בלכתו ללאזריוטו הלא כזה
 של קאפיטאן נהפכה מרוח הרוח וכמעט שלא מתו כלם
 אך אחד מהם נטבע. וגם לילה' מהסערה נשכרה האנקורה
 והוא היה בלאזריוטו. כרוך ה' על הללתו ועל הגעתו לשלום
 הודו לה' כי טוב כל"ח לאל המושעות רוב ההודאות. שנת
 תקמ"ה כ"ו ניסן ברכתו כרכת החמה ח"ל. וכבר ברכתי
 פה ליוורנו ש' התקו"ז. שנת תקנ"ג י"ד אב חליתו מאד ומ'
 יום לא התפלגתי בשיבה. ועזרתי לרוח הרבה וע"פ הנס
 התעניתו כפור הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו :

שמע טוב

מפי ר' משה אזולאי ז"ל שאחר פטוי' מ"א הרב ר' ישעיה
 ז"ל, גנכו מביהו המטה של מ"א הנז' שהיתה המטה
 עלמה של מ"ז הקיד"א זלוק"ל. וכראשה היתה מקופה בטק
 של כסף וחקוק בה אותיות חיד"א. ועל המטה עלמה היה
 חקוק ג' היכות אלו. ועל"ץ השד"ה וכ"ל. אמר ר"מ הנז'
 דבתיבות אלו רמוז שם קדוש שהוא טוב להלכת הדרך.
 והגנב מוכר המטה הנז' לגוי אחר. והקונה היה שואל עליו
 דבר גוזמא. ור"מ לא רצה ליתן לו ונשארה המטה ביד הגוי.
 ואחר עבור שנה ויותר קרא הגוי לרמ"א נר"ו וא"ל הילך
 המטה שלך. וא"ל רמ"א קאמר לי כמה נתת עליו ואני אהן
 לך. והשיב לו הגוי איני רוצה שתהן לי מאומה. וכהן לו המטה
 כחנם. והוא חי"ג:

עוד ספר רמ"א הנז' ז"ל שהרב חיד"א מר זקנו נלכ"ע
 ביום שבת זכור ו"א ארר. וכשנת התר"ג ביום ט'
 אדר נעשה לו נס גדול שנפלה עליה הכית והכל נסמך על
 עמוד קטן מאד דבר אשר לא יסוער. והכנאי נשאר משקומם
 בראות זה הפלא. ואמר שכוראי בא מלאך והניח ידו על
 המפולת כדי שלא תלך יותר וגשאר שם. והיה פלא גדול חוץ
 מהטבע מה שניכולו כל כני הכית. וזה היה כ' ימים קודם
 היארצייט של הרב מ"ז ז"ל ואמר שכוראי זכות הרב מ"ז
 הגין עליהם:

עוד אמר רמ"א הנז' ז"ל שסיפר השד"ר כמוהר"ר רור
 יקותיאל הכהן ז"ל שהוא מהת"ח הזקנים שבע"הק
 ירושלם ת"ו שהרב מ"ז חיד"א זלה"ה בכחרותו היה עושה
 בירושלם סינופים עצומים כדי להשיב השנה. וכאן לו כחלום
 לאכיו קרב רבי זרקים זלה"ה שישלחנו לכנו מירושלם כי
 הפ'

הפ' מתקנה ממנו על רוב קרושיו מסינופיו והוא בסכנה
 ת"ו ומתאז הקנים לשלחו לע"הק חברון ונתקייש שס בחברון
 ת"ו זיע"א :

וסיפר לו ידיו רב חביב"א כמוהר"ר אברהם חו מוסאפיא
 נר"ו שכל זה שמע מפירמ"א ז"ל נכרו של הרב חיד"א
 ז"וק"ל בהיותו באנקונא יע"א בשנת התר"ד . וראה בכותו
 סכ"י קטן מחירושי הרב ר' יצחק ז"ל אביו של הרב חיד"א
 ז"ל ושמו זרע יצחק . גם ראה ס' סבר יוסף כ"י והוא ממש
 מ"ש בס' חומת אנ"ך שכנראה שאל"ך חזר בו וקראו חומת
 אנ"ך . ועוד ראה ס' תדרי בטן כ"י ע"ס הפרשיות בהלעה
 דרך מוסר וע"פ אוקה ההלעה היה מפרש הפסוק והמדרשים
 ועוד ראה ס' עט רלון כ"י קטן ג' ר' רמזים ע"כ פרשה עד
 ס' מקץ . ועוד קונטרס קטן נקרא העלם דבר כמו ק"ן
 השנות על הראשונים . ועוד ס' רוח חיים כ"י י"ט דרושים
 ע"ס ס' אהבת דוד :

גם סיפר לו ידיו הרב אחי"ס נר"ו הנז' ששמע מפיו
 כי רמ"א ז"ל מ"ז החיד"א ז"ל דרכו היה להתפלל ערבית
 ככל ליל מוש"ק בכיתו כמנין . והיה הוא עצמו הזמן כרו
 להאריך בעניות ברכו את ה' שמבורך לעולם ועד כניגון
 שהמאריך בעניות ברכו כליל מוש"ק הוא סגולה להלליח כל
 השכוע וא"ל שכן היה נוהג מר אביו ר' ישעיה ז"ל והוא ג"כ
 כן אחריו :

ועוד א"ל כי הרב מ"ז החיד"א ז"ל מנהגו כערב פורים
 קודם מנחה או אח"ך להטיל לקופה של לרקה
 ג' חלחי פא' כלי זכרון למחצית השקל שהוא מעט יותר מה'
 קראנטאני וא"ל שכן היה נוהג מ"א ר' ישעיה ז"ל :

ועוד א"ל הרמ"א ז"ל שהרב מ"ז החיד"א ז"ל לא ישן
 כמה שנים על המטה אלא על הקנ'אפי דרך
 עראי

שמע טוב

עראי בעלמא . וא"ל שגם כיום השבת לא היה ישן שהיה
אומר דהשינה בשבת הוא דוקא לת"ח הרשומים :

ועוד א"ל שדרכו של הרב מ"ז ז"ל להפריש מעשר מכל
ההכנסה שהיה לו . והי"ל כיוס מיוחד לזה וכחוב
עליו מעשר . והיה מחלק המעשר הזה לעניים כ"פ בשנה
פעם קודם פסח ופעם קודם סוכות . ותכף כשהיה נכנס לו
חיוה דבר . כקחלה היה נוקן חלק המעשר ככוס המעשר
ואח"ך נוקן השאר ככוס אחרת . וא"ל הרמ"א שאחר פטירת
הרב מ"ז ז"ל מצאו כוס המעשר . וגם א"ל שמ"ז ז"ל הניח
קרן של אל"ף ות"ק טאלירוס כליוורנו ביר סי' לומברונו כדי
שמהריוח שלהם יפרעו יו"ד כ"א שולמדו ככל יוס כל ימי
עולם חי פרקיס למנוחתו . וכן עשה הגביר הנז' כמה שנים
אלא שבע"הר אח"ך נשבר ולא נשאר זכרון כלל . ועוד היום
ככל שנה כיום פטירתו מקועדים כמה כ"א כיוסי' סי' פירורא
ולומדים כל הזוהר כ"ך רפיס לכל אחר . ועתה נתמעע
ועכ"פ מקועדים כישיבה הנז' ומחלקים ספר בית מנוחה
שתיקן הרב ז"ל :

ועוד א"ל הרמ"א שמ"א ר' ישעיה ז"ל היה לו מגילה קטנה
שכתבה הרב ר' ישעיה זקן זקנו של הרב חור"א
ז"ל וידוי'ן אח"ס ראה אותה קטנה מאד וכתיבת יפה . ושנה
א' גכבוס מכתו אחר ערהיית ליל פורים . והרב ר' ישעיה ז"ל
נלטער מאד ע"ז וכמעט היה כובה . וכאותה לילה חלם עם
מ"א ז"ל שראה שהיה בא אללו ונותן לו המגילה והקיץ
בשמחה . ואמר לכ"כ רעו שהיום וראוי ובה המגילה לכיתי
ובן היה . שקודם הפלה בא סי' חיים עלמיה כבית ר' ישעיה
וא"ל ורע כי אמש אחר חלוח לילה בא וקודי א' לרפוק על
כיתי והקילני משנתי והביא המגילה בירו . וא"ל שכל הלילה
היה לער בקרבו כחכלית שהיו מלעדים אוחו . ואמר כודאי

שזהו על עון גזל המגילה . לכן עשה עמי חסד ורחם תחזור
אותה לבעליו וכן עשיתי והוא פלא זיע"א :

ועוד א"ל הרמ"א ז"ל שאביו ר' ישעיה ז"ל היה מלמד
שלא היו לו כנים כי מקו . וכשנתעברה אשתו
מתנו . אמר לו אביו הוא הרב חיד"א זלה"ה שבע"ה הבן
שילד לו יקרא את שמו משה ויחיה . שמה היה שביעי
לאברהם . וכן היה והוא היה רבי משה אזולאי ז"ל שהיה ז'
להרב רבי אברהם אזולאי בעל ס' חסד לאברהם זקוק"ל . ועוד
א"ל הרמ"א ז"ל שאביו של מר זקנו ה' חיד"א ז"ל שהוא הרב
ר' רפאל יצחק זרחיה אזולאי ז"ל היו ימי חייו פ"ג שנים .
וכן בנו הרב מופ"ה מוהר"א ז"ל היו ימי חייו פ"ג שנים .
וכן בן בנו שהוא ר' ישעיה אזולאי ז"ל שהיה ש"ץ בעיר
אנקונא היו ימי חייו פ"ג שנים זיע"א . וירי"ן רב רחומאי
א"ח טוב מוסאפ' ויא נר"ו אמר כי זה רמוז כפסוק כי על כל
מולא פי ה' יחיה האדם . כי כ' תיבות יח"וה האר"ם בנימ'
פ"ג ברקרוק וש"י :

וירי"ן רב אחי"ם נר"ו מלא בסכ"ו הקדושה של הרב
חיד"א זלה"ה עלמה שכתב כי כש' התל"ח רבו
ז"ל היה בהונס . ורבו ז"ל היה מספר להרב הגדול כמהר"ר
יצחק לומברוזו ז"ל על הרב חיד"א ז"ל שכאוקו פרק היה בן
י"ד שנה והיה מספר בשכחו . כך סיפרו לו חכמי קונס
להרב חיד"א ז"ל כש' התקל"ר כשהלך לעיר קונס עכ"ר .
וביון שש' הק"ח הי"ל להרב ז"ל י"ר שנה נמלא שולד בשנת
קפ"ר . וידוע שהרב ז"ל נלב"ע ש' תקס"ו נמלא כי שני חייו
היו פ"ב שנים . וכבר הרמ"א ז"ל אמר כי שני חייו היו פ"ג
שנים . ואפשר שהוא מכוון למ"ש הרב ז"ל כנז"ל . ושנה א'
נבלעת כיון השנים כמ"ש כעין זה בכ"מ :

ובתו של הרב חיד"א ז"ל שמה שרה כשם אמו של הרב
ז"ל שהיתה שרה . כמש"ה ז"ל ברוש ס' דכש לפי .

שמע טוב

כי תיבת דב"ש ר"ת רוד בן שרה ע"ש בד"ק . ובתו הנז' היתה
נשואה עם גביר א' כליוורנו :

זה ספר הזכרון שה' אינה לידי מכו"הק עלמה של הר' קיד"א
זלוק"ל . מסדר הנהגתו וקדושתו כשליחתו . שהיה כותב
בפתקאות להיות לו לזכרון ולהוסיף בקדושתו . זיע"א :

שנת החקל"ד השלמתי החק לישראל רוכו ליל הו"ר
ומיעטתי הדיובור מר"ה ועד מולאי יו"ה כ נזהרתי
שלא לשקות אפי' מים כלי סוכה ושלא לישן חוץ לסוכה .
התעניתו מער"ה עד יו"ה כ . התעניתו קלת ימי הו' כשבעות
שמפ' וירא עד וארא . קריתו רש"י מקהלת ושיר השירים וקלת
ש"ט וקילור סמ"ג . קריתו אור החיים מפ' אחרו עד פ' שלח .
ה' שבע השלמתי הכ"ד . ליל שבעות בלאזאריטו קריתו מגן
אבות להרשב"ץ . איכה רבתי כלו . חק לישראל רוכו עד ראש
מחשון נזהרתי כל יכולתי באכילת בשר כחול . וזמן הרכה
גם מתכשיל בשר :

שנת מורשה קהל"ת כס"ד . בשני לילות של ר"ה ככל
לילה קריתו כל התהלים קודם שינה . וכיום כל יום
פעם אחת . אור הו' ר' תשרי התפללתי . וגם אור א' ו' תשרי
ובס"ד התעניתו מער"ה עד יו"ה וכל מזונות שאכלתי מר"ה
עד עיו"הך ככוונת אכילה מיעטתי הרכה הדבור מר"ה עד
מולאי כפור . קריתו פרקי תשובה מהח"י וקלת פרקי כפור .
קריתו בכפור תהלים ושתי אדרות . קריתו מכילתא גורסא .
קריתו פרקי סוכות מהח"י . ליל הו"ר כס"ד . עשיתי התיקון
לא שתיא אפילו מים חוץ לסוכה . השלמתי שערי קדושה .
קריתו ברכת אברהם לרא"ב קריתו ארסות לרוקים ת"כ ות"י
מחנכה . כליל ג' ויחי עד ליל ז' לא שתיא מים . מיום ג' ויחי
חזרתי לקרות חק לישראל . קריתו פי' ההגדה להרשב"ץ זלה"ה :
שנת וזכרתם את כל מצ'ות ה' כס"ד ר"ה למדתו כלילה
וכיום תהלים שתיים שהן ארבע . התעניתו מער"ה

עד יו"ה כ . קריתו מנהגו מוהר"ל מתשובה עד חנוכה .
 קריתו פרקי ימ"ת מהח"י וג' פרקים מכפיר . מיעטתי הרבה
 הדיבור מר"ה עד מולאי יו"ה כ . קריתוכשלים מס' כוונות
 הנדפס . בימ"ת נחתי לרקע ושמן למאור למנוחת אלה
 מארי ומ' אמי וכו' . ליל כפור קריתו תהלים ונאדר בקדש .
 וכיום כפור ג"כ קריתו תהלים ונאדר בקדש . קריתו אגרות
 ירושלמי שבס' יפה מראה . בסוכות קריתו חמד אלהים . לא
 שתיתי אפילו מים ולא ישנתי חוץ לסוכה בס"ד . ליל הס"ר
 בס"ד קריתו כ"ג דפין תיקוני הזוהר . השלמתי תרגום וד"ה
 ומד"ר מס' וילף ע"ס וארא . קריתו עין ישראל ומשנת
 חסו' . כפורי' קריתו פי' מגילת אסתר ע"ז שכת נעשיתי סנדק
 באנקונא לכן סי' שמואל עלמיל ווקראו שמו חיים יוסף דוד
 קריתו רוב חק לישראל ח"א . קריתו ס' האורה לרש"י כ"י .
 התענית ערב פסח . ספרתי בילי"מ מ"מ עד הבקר . ליל
 שבעות היותי כמנהגו וטבלתי בכקר ז"פ שהיותי במיחוש
 כמעו ושיני ולא דברתי כלילה כלל . ועליתי לק"ת ביו"ד
 הדברות וקריתים בק"ק איספאנמי שבעיר פ'ירארה . ומע'
 פסח עד ע' שבעות קריתו מד' רות רבה ועברתי רוב ספר
 חלק בני יהודה בס"ד . אסרו חג'של שבעות כפ'ירארה היותי
 סנדק לכן שלמה משה קאבאליירו ונקרא חו"ר . אב היותי
 כמנטובה קריתו ס' רב עמרם כ"י . עברתי ס' דרך ישר להר'
 ישעיה מננו ז"ל שנדפס שנת של"ו :

שנת תקל"ז בס"ד . כומ"ת למדתי ו"פ תהלים וס"א

מזמורים . התענית מע'רה עד יו"ה כ . מיעטתי
 הרבה הדיבור מר"ה עד מולאי יו"ה כ . בימ"ת נחתי לרקע
 ושמ"ל למנוחת א"מ ומ"א וכ"ב ומ"ו וכו' . ליל ויו"ה קריתו
 כ' אגרות . בסוכות קריתו קלת חמד אלהים . קריתו מד'
 כחידוש להר' ז"ל . לא שתיתי אפילו מים חוץ לסוכה אך סעודת
 יום אחד בבית מפני הגשמים . וכן שינה קלת מפני הגשמים

שמע טוב

ומלטער . ליל הו"ר ויום הו"ר כס"ד מועטתי הריכור . וקריתי
שכתת לקט . י"ב טבת השלמתי מר' שוחר טוב כס"ד . גם
הייתי סנדק לבן שלמה פ'ראנקו די אלמירה . אור שבועות
לא נתמנמתי כלל ולא דברתי כלל . וקריתי הסדר והכ"ד
ואררא זוטא ומאמרים וקלת חידושים וטבלתי כבקר . ועליתי
לעשרת הדברות . וביום לא דברתי כלל . וקריתי קיזור סמ"ג
ואבות דר"ן ומ' כלה ומ' סופרים . ואד' רבה וזוטא . ופרשת
השבוע וילקוט רות ואזהרות . יו"כ קריתי וילקוט משלי עד
סו' ו"כ . קריתי מגורת המאור ע"ס נר ד' כס"ד . קריתי חק
לושראל ע"ס במדבר . פתיחתא דאיבה רבתי . נחמו קריתי
ו' הדברות בפ'ארינוני . וכל השנה נזקתי מאכילת כשר בחול
כס"ד :

שנת לראש יוסף ולקר"ק נזו"ר אחי"ו קבלתי בל"כ . להזהר
מגאווה וכעס ביותר . לזוהר מורקות וקולעים .
ליזהר מל"הר ונ"ה . וסקר וגילוי שכתיו ומחנופה ולילנות
ועלבות ואכילה גסה . לרקדק בחשבון השליחות עבר ועתיד .
ובחשבון המשרת וכל מי שיעסוק עמו . לפרוע חובות מזרים
וכו' . לעשות עם אחותי ובני הו"ר זרקה ככל יוס . לימוד
זכרות לשמה ואמת . זהירות בהפלה ובכרות והפלין . השכמת
כ"הכ . מן הנעלמים והינם עולבים . ק"ש שעל המטה והלקבל
סדר ד' מיתות וזהירות בה ביותר ולפשפש במעשים . להקמיר
בלימוד מוסר וגירסא . להרחיק הרהורים ביותר . לרוץ לכף
זכות לכקש אופן לטבול בעש"ק . לקצר השליחות ככל היכולת .
לכקוב לכני ולכנותי הו"ר . להתפלל עליהם ועל כל אשר להם .
לסדר הכתיבות . ללמוד זוהר :

שבחי הרב חיד"א זלה"ה

עוד שמענו מפי מגידו אמת שבחיוהו הרב חיד"א זלוק"ל
סיבב הולך בשליחותו בערו פ'ראנקוויא בימי החורף
הגיעו

הגיעו על שפת נחל שוטף . והוא יושב בעגלה של סוסים
 ומלאו שם כמה עגלות מאנשים אחרים עומדים שם שלא
 היו יכולים לעבור הנהר מיראתם שהיה בתוקפו וגבורתו
 שטף מים רבים . והיה קבנה ליכנס בתוכו . וכשבא הרב
 בעגלתו עמד העגלן שלו גם כן שנתפחד ליכנס בנהר
 שיקצונו הם והסוסים . כה שעתא הזכיר הרב ז"ל מה
 שהוא ידע . ואמר להעגלן תמשיך דרכך והכנס בנהר ולא
 תפחד . והעגלן כיוודעו את הרב וקדושתו סמך על דבריו
 וכנס תוך הנהר ועברו הנהר משפתו אל שפתו עם הסוסים
 והעגלה כנחת ולא כלער . וכל שאר העגלות העומדים שם
 המה ראו כן תמהו . והיו מספרים זה הפלא שעשה הרב
 חיד"א ז"ל ז"ק"ל ז"ע"א :

עוד

שמענו מפי מגידו אמת . שפ"ה ליוורנו יע"א שהיה
 דר בחצר קי' פירורא כ"ע . והיה לו משרתת בביתו
 שהיתה רגילה להוליך לו הקאפ'ו בכל בקר לחדרו מקום
 לימודו . ולפעמים שהיו באים איזה גבירים וכדומה לבקר
 הרב ז"ל או בעבור לורך אחר . כבר היה מזוה ועומדת
 שהולך קאפ'ו לכל היושבים עמו . וקודם שהולך לו הקאפ'ו
 היתה מזילה מן התרכים בחדר הרב לראות אם יש איזה
 איש אחר או אנשים עמו כדי להוליך להם הקאפ'ו כמספרם .
 ויום אחד הליכה כמנהגה וראתה עוד שלשה אנשים יושבים
 עמו . וחכף הלכה והביאה ד' כוסות של קאפ'ו ונכנסה אלל
 הרב . וישא עיניו הרב וראה והנה ד' כוסות בידם . אמר לה
 מה זאת עשית . למה הבאת יוהר . השיבה לו ארוני הללתי
 מקודם וראיתי ג' אנשים יושבים עמך . ולזה הבאתי להם
 ג"כ כמזוהיך . אלל אשריך וטוב לך שזכית לראות . ואמרו
 שכנראה מפעולותיו שהיה בא אליהו אללו והשמות לרוקיס
 להגיד לו קעלומות חכמה ז"ע"א :

עוד

שמענו שפעם א' הפליר בו תהוב א' שיגיד לו
 שלשה

שנחי הרב חיד"א

שליש נומירוס היוצאים בלוגיקה. והרב לא ראה באומרו
 שלא יוכל. וכרוב הפלגותו ח"ל. אני נותן לך כתב חתומה
 בתנאי שלא תפתחנה עד אחר שיכל הגורל. וכן עשה ונתן
 לו כתב חתומה. ויהי אחרי זאת הגורל פתח הכתב ומלאה
 נומירוס שיאלו כולם כקדרן. ובנראה שאחרי הקישבו בליורנו
 הוסיף על קדושתו עשר ידות ממה שהיה מקודם בהיותו
 בשליחותו נע ונד בטלטולא דבכרא קשה. כמו שנראה ממ"ס
 הרב בעלמו כס' מעגל טוב זיע"ח:

עוד

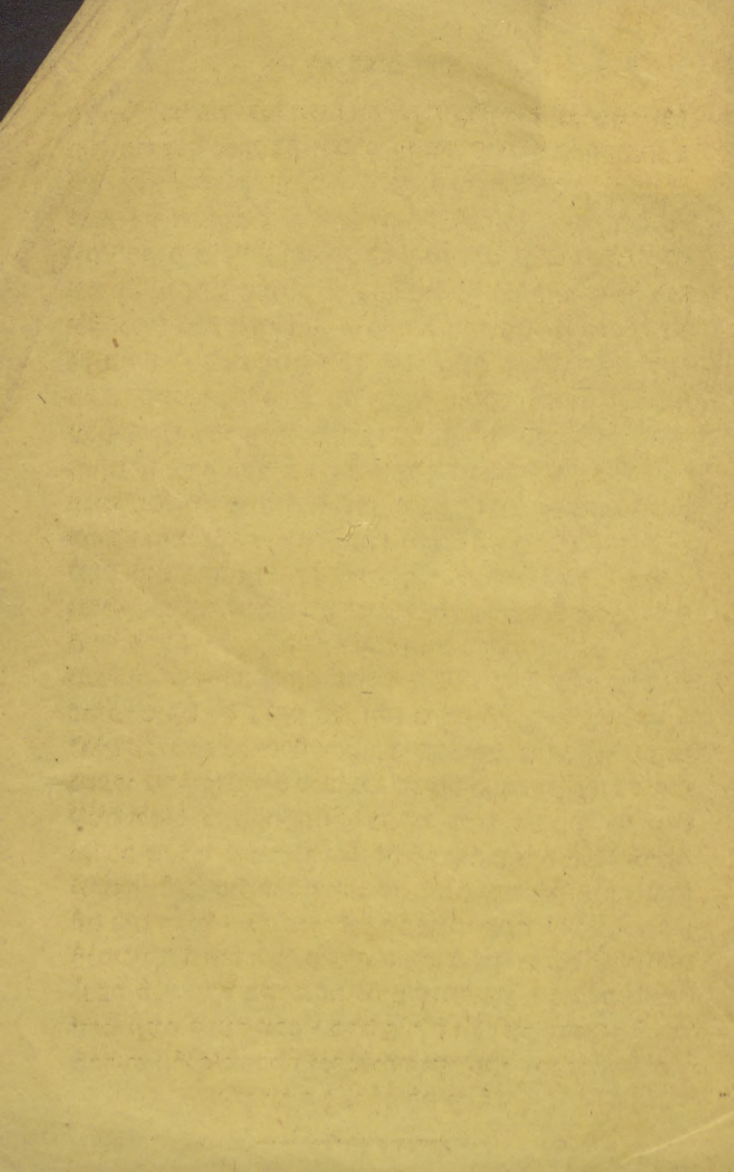
שמענו שפעם ח' איש אחד פשוט ביקש מאת הרב
 ז"ל שיחן לו כתב רוקומינדאסיון לשכתו ולפארו כדי
 לילך לטוב בשליחות לעלמו. והרב ז"ל היה מתעכב מליחן
 לו. יען ביורעו ומכירו שאין בו רוח תורה. וכיולד יכתוב לו
 מה שאין בו ויסמכו על דבריו. עד שהפזיר בו הרבה.
 וכרוב ענותנותו לא יוכל להשיבו ריקס. וע"כ שלא בטובתו
 כתב לו כתב במס' שכת"ס. אך חכם ככתבתו חשב איזה
 דרך ישכון אור. למען יבין החכם הקורא הכתב רמו הרומ' ז'
 על האר"ש. להכיר את האיש ואת שיתו. וכתב בתוך שכתו
 כ"כ גדלה מעלתו. שאילו היה בימי אלישע לא היה עומד
 השמן. ויקח האיש הכתב הנז' מהרב ז"ל והלך לו בשמחה
 רבה. וככל מקום שהיה הולך היה מתעטף בעלית של ת"ח והיה
 מראה להם כתב הרב ז"ל. ובעבור כבוד הרב היו מכבדים
 אותו בלי נסות אותו. עד שנכנס בעיר אחת שהחכם של העיר
 היה חכם לכימיוא ברמיוא. ומהכרת פניו ענתה בו והכירו
 שלא היה בו רוח תורה. אמנס היה חמה מאד בראות כידו
 הכתב של רוקומינדאסיון של הרב חיד"א ז"ל המרבה בשכתו.
 עד שחזר על המקרא לקרוא בטוב הכתב ולדקדק כל' הרב.
 וראה בתוך דבריו דבריו פי חכם חן. באומרו אילו היה בימי
 אלישע לא היה עומד השמן. שמעולם לא נכנס ולא יחן
 שבת זה לשום חכם. וקיה מעיון כזה עד שהכין דעת הרב כי

שה רמזו לו שהוא כלי ריקס שלא נמלא בימי אישעי ושהק ונחנו
 לו איזה דבר שלא לכיושו מכל וכל וילך לו לא ארזו ע"כ המעשה:
עוד היה מעשה כהיותו הרב ז"ל בליורנו כח שליח אחר

אשכנזי ושמע הרב ז"ל דסאני שומעניה של השליח
 הנז' והיו מרכניס אבקריה וזוה הרחיקו הרב ז"ל ולא היה
 מסביר לו פנים והשליח הנז' נקיט ליה כלביה על הרב ז"ל
 וכתב לרכני אשכנזי שטנה על הרב ז"ל באומרו שרוב לימורו
 של הר' היה כס' חמדת ימים שהוא שנאו אללם . וזה חרה
 להם ויתמחו על הרב ז"ל תמיהא גדולה . ורב א' מעיר אשכנזי
 שהיה אהוב נאמן של הרב ז"ל הודיעו להרב זה השטנה
 שכתב עליו השליח הנז' . והשיב לו הרב שלא היו דברים
 מעולם . ולו יהיה כן . הדעו שאם אני אהבתי חמדת ימים .
 השליח הנז' אהב חמדת לילות . ור"כ :

עוד שמענו שבהיותו הרב חיד"א ז"ל בעיר פוסא יע"א
 הביאו לפניו תיבוק א' בן ח' חדשים לכרכו שהיה
 מעט חולה . והסתכל בו הרב והתחיל ללמדו אל"ף ב"ת על
 הסדר . ואח"ך להפך השר"ק וכו' וכן ע"ז הדרך ג"פ . והתינוק
 היה עונה אחריו כמוהו . ואח"ך א' ל' פסוק אחר ולא השיב
 התינוק . והרב ז"ל טפח בידו על מלחו ויאמר לאמו שאהו
 והוליכהו . ובלילה בחלות הלילה נפטר אותו תיבוק . ואחר
 ימים כשעזרת מילה שהזמינו להרב ז"ל . והיו מתווכחים
 הגבירים עם הרב ז"ל על דבר עיכוב ביאת משיחנו . ויאמר
 להם הר' ז"ל יותר ממה שאנו רולים ביאתו המשיח זהו איתו .
 אבל עונותינו מעכבים אותו . ומזמן קרוב נולד המשיח פ"ה
 ובעונות הדור נפטר בקטנותו . והבינו שהיה התינוק הנז' ל' :

עוד שמענו מעשה נורא ונפלא שלעת זקנתו אשר היה
 בק"ק ליורנו כח אליו ארס א' חשוב והוא כהן
 בקובלנא על אשתו לאמר לו כי נקתרה אשתו עם איש אחר .
 והגאון הרב הנז' ל' עם דייני העיר המובהקים היו יושבים שם

B

515.